ПРОМІНЬ

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

PROMIN

Ч. 11 ЛИСТОПАД 1993

No. 11 NOVEMBER 1993

ПРОМІНЬ

РІК XXXIV ЛИСТОПАД Ч. 11

видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Виходить раз у місяць

Редакор — Олена Гринь
Редактор англомовної частини —
Маруся Тарнавецька-Зурек
Адміністратор — Тарася Юрків

PROMIN
842 Main Street
Winnipeg, Man. Canada
R2W 3N8

Річна передплата в Канаді $17.00
Передплата до інших країн $20.00
Одне число .....$ 2.00

Редакція застерігає собі право скорочувати та поправляти надіслані матеріяли.

PROMIN

VOL. XXXIV NOVEMBER No. 11

Published by
UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA
Monthly

Editor — Olena Hryn
English Editor —
Marusia Tarnawecka-Zurek
Administrator — Tracy Yurkiw

PROMIN
842 Main Street
Winnipeg, Man. Canada
R2W 3N8

Subscription in Canada $17.00
Other countries $20.00
Single copy .....$ 2.00

The editors reserve the right to edit submitted materials.

Publication Mail
Registration No. 1925
International standard Serial number
ISSN 038021-40

Printed by Trident Press Ltd.,
Winnipeg, Man., Canada

ЗМІСТ

Життя і культура
Маркіян Шашкевич 1
Третій світовий з'їзд українських вчителів у Києві 2
Засновано катедру україністики в Оттавському університеті 3
Валентина Борисенко — Припічку, ясний! Спечи нам коровай красний 4
Анна Холод на Україні 7
Відлуння чорнобильської катастрофи.
Віка Івченко — Реквієм 8
Євген Гуцало — Зозуля 8
Віка Івченко — Ностальгія 11
Видавництво „Смолоскип" — вийшов з друку англомовний путівник 12
Нове видання УВАН 13
Маркіян Шашкевич — Веснівка 13
Діяльність комітету українок відділу у Вінніпезі (1992-1993) 14

Громадська хроніка
80-ліття Ольги Мілащук 23
Вірші учнів Гнідинської Національної Школи 23
Вісті з онатрійського Лондону 24
Конференція СУС Манітоби 24

Нашим дітям 25
Квіти незабутнім 26
Посмертні згадки: бл. п. Єлисавета Прокіпчук, бл. п. Анастасія Тимошук, бл. п. Оля Вінничук
Наталя Давидовська — Пробудження 32

CONTENTS

National Council of Women of Canada, Part 2 The Beginnings: Lillian Gregory 15
In Review: Lillian Gregory — "The Splendid Vision" by Dr. N. E. S. Griffiths 16
Danger of Diphtheria Epidemic in Ukraine 17
Current Affairs: Helen Raycheba — The Saga of John Demjanjuk 18
In Memoriam: Anne Goresky, Jarman-Werezak Family, Kirstuik Family, Maria Rokochy 20
Health: Ollia Waverick — Pain Relief 21
Recipe Corner: Ollia Waverick — Waffles with Imagination 22
Promin Press Fund 33

На першій сторінці обкладинки:
пам'ятник Маркіяну Шашкевичу у Львові.

МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ
ПРОБУДИТЕЛЬ ГАЛИЦЬКОЇ ЗЕМЛІ (1811 — 1843)

Маркіян Шашкевич — „батько нового народного галицько-руського письменства" — писав Іван Франко. Він став пробудителем галицького народу, який через жорстоке переслідування і поневолення був приспаний історією довгі роки. Довгий був шлях від „Русі України" до кінцевого проголошення незалежної України.

Вже юнаком Маркіян Шашкевич, ознайомлений з українською історією, висунув заклик до народу:

Руська мати нас родила,
Руська мати нас повила,
Руська мати нас любила.
Чому ж мова єй не мила?
Чом ся нев встидати маєм?
Чом чужою полюбляєм?

Творчі роки Маркіяна Шашкевича припадають на 1836 р. — 1837 р., коли виходить „Русалка Дністрова". Мрія Маркіяна була видати збірку народніх пісень та інших статтей молодих товаришів з „Руської трійці" під назвою „Зоря". Це сталося аж в 1848 році, коли „Русалку" було звільнено від заборони. На жаль, поет не дожив до цієї дати, помер 7-го червня 1843 р. на 31-му році життя.

Львів ушанував Маркіяна Шашкевича відкриттям пам'ятника і музею альманаха „Русалка Дністрова". Цей історико-меморіяльний комплекс розмістився у дзвініці Святодухівської церкви, колишній семінарії, де вчився Маркіян Шашкевич та його друзі, Іван Вагилевич і Яків Головацький з гуртка „Руська трійця".

Інститут-заповідник Шашкевича у Вінніпезі в жовтні місяці відзначив дату 150-річчя з дня смерти Маркіяна Шашкевича і 100-ліття перенесення тлінних останків поета до Львова.

В неділю 17-го жовтня 1993 р. відбувся похід до пам'ятника Маркіяна Шашкевича, а в понеділок — поширена програма. В святкуваннях приймала участь Українська Вільна Академія Наук, читальня „Просвіти", хори і діти українських шкіл.

ТРЕТІЙ СВІТОВИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ВЧИТЕЛІВ У КИЄВІ

За домовленням між Міністерствами Освіти України і Українською Спілкою Професійних Вчителів відбувся в Києві Світовий з'їзд українських вчителів 20-22 серпня 1993 р. в Домі Вчителя. Тема з'їзду: „Українська освіта в світі".

Програма почалася реєстрацією і виставкою шкільних матеріялів у п'ятницю рано. Зареєстровано було 14 країн: Америка, Канада, Австралія, Румунія, Польща, Словаччина, Литва, Казахстан, Болгарія, Росія (Зелений Клин — Далекосхідня Україна), Україна, Латвія, Англія, Бразилія.

Українська Спілка Професійних Учителів існує вже сім років, але посилений зріст її почався після Другого світового з'їзду у Філядельфії в 1991 р., який відбувся напередодні проголошення незалежности України. Цей з'їзд скріпив контакти між українськими вчителями в світі. Напередодні Третього з'їзду в Києві УСПУ нараховувала 500 членів, і це число поступово збільшується.

У програмі Третього з'їзду мали виступити 15 доповідачів з різних країн, які показали б стан нашої освіти в світі, її добрі сторони а також і недоліки. З'їздом у Києві керував голова УСПУ мґр. Зеновій Квіт. Удекоруванням залі й реєстрацією зайнялася переважно Закарпатська делеґація, яка була чисельною й дуже активною. В програмі було привітання від Президента України Леоніда Кравчука та від Міністра Освіти України Петра Таланчука.

У промові першого заступника Міністра Освіти Анатолія Погрібного на тему: „Українська освіта в Україні" був заклик до об'єднання на грунті освіти. Він сказав, що Міністерство вступає у другий рік своєї праці і має визначену програму. Освіта України підпорядковується розбудові й розвитку держави, а тому від Міністерства залежатиме успіх розбудови. Більше як два і пів мільйона дітей навчається в загальноосвітніх та професійно-технічних школах, але є також і вищі школи та учбові заклади. Приблизно є два мільйони вчителів від яких буде залежати якість навчання, а відтак і доля держави.

Міністерство турбується шкільною освітою. Вже видали нові підручники та встановили методику навчання. Видано приблизно 70% шкільних підручників. Луганська і Донецька області відроджуються. Число українських шкіл постійно збільшується. Введені вступні іспити у вищих клясах з української мови, історії й культури. Згодом російська мова буде вивчатись як одна з чужоземних. Існує також потреба перекваліфікації вчителів.

Виступав також заст. прем'єр-міністра Микола Жулинський та Міністр Культури України Іван Дзюба. Велику організаційну працю виконав голова УСПУ мґр. Зеновій Квіт з Філядельфії, який також виголосив доповідь на тему: „Українська освіта в Америці".

Д-р М. Лашин з Польщі говорив про „Українську освіту в Польщі", д-р М. Крамар з Румунії виголосив доповідь про „Українську освіту в Румунії", мґр. Б. Коваленко з Австралії доповідала про „Українську освіту в Австралії", а п. О. Гордієнко з Торонта говорив про „Українську освіту в Канаді.

Пані Г. Білоусова, яка прибула з Казахстану розповідала як українське населення в цій країні гуртується та старається розвивати й вивчати українську мову. Із Словаччини прибув М. Мушинка і виголосив доповідь про „Українську мову й освіту в Словаччині".

Із Зеленого Клину прибула пані Ольга Сергієва. Вона розповідала як 100 років тому прибули українські поселенці на Амур і Камчатку. Тепер там начислюється около 2 мільйона українців. Після 1917 року українське життя досить розвинулося було, около 700 шкіл і гімназій і було 10 українських часописів. Відбулися чотири великі з'їзди. Але пізніше почалася русифікація і все закрили. Тепер виникло п'ять осередків і відбувся 5-й з'їзд, є недільні й суботні школи. Свою промову пані Сергієва закінчила так: „Соромно не опікуватись проблемами свого народу".

Юліян Томаш з Угорщини промовляв на тему: „Українська освіта в колишній Юґославії". Вань Висоцький, голова Товариства „Просвіта" в Болгарії говорив про „Українську освіту в Болгарії", мґр. Ірина Ільницька доповідала про „Українську освіту в Прибалтиці", а Л. Кравченко — про „Українську освіту в Латвії. З Бразилії прибула Магдалина Лозова і говорила про „Українську освіту в Бразилії, а Богдан Марченко з Англії доповідав про „Українську освіту в Західній Європі".

В неділю 22 серпня відбулася остання зустріч делегатів. Управа УСПУ залишилася без змін,

але вибрано Координаційну Раду з учителів і делегатів з різних держав. Управа буде діяти через Раду. До Ради з Канади увійшла Галина Михальчук.

З'їзд у Києві відбувся успішно, хоч і бракувало більше місцевих учителів. Вони багато скористали б з нарад та із способу організування. Загально ж цей з'їзд відбувся на високому рівні, був добре організований та фахово представлений, був корисний для обміну думок.

Заплановано відбувати з'їзди частіше.

Галина Михальчук
учасниця з'їзду з Оттави, Канада.

ЗАСНОВАНО КАТЕДРУ УКРАЇНІСТИКИ В ОТТАВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

В 1993 р. в Оттавському Університеті засновано Катедру Українстики. Катедра перебуває під юрисдикцією Школи Вищих Студій і Досліджень Оттавського Університету, а патронує її Високодостойний Рамон Джон Гнатишин, Генерал-губернатор Канади. Увага Катедри зосереджена на українознавчі студії, дослідження і видання наукових праць в галузях гуманістики та суспільних наук.

Катедру засновано завдяки діючим від вісімдесятих років фондам українських студій при Оттавському Університеті інженера Антіна і доктора Надії Івахнюк та професора Константина Біди. Закладовий капітал Катедри насьогодні зріс до 750,000 долярів і буде постійно збільшуватися новими вкладами.

Катедрою керує покликана Оттавським Університетом вчена Дорадча Рада, в склад якої натепер входять: д-р Ніколь Бежен Гайк, декан Школи Вищих Студій і Досліджень (співголова); д-р Карлос Базан, декан факультету Гуманістики; д-р Генрі Едвардс, декан факультету Суспільних наук; д-р Теофіль Іван Кіс, професор політичних наук (співголова); д-р Ірина Макарик, професор англістики; д-р Роман Веретельник, професор славістики.

На перехідний час, доки Катедра не буде цілком фінансово забезпечена, і доки не буде покликаний її постійний (на ротаційній базі) керівник, керівництво Катедри підготовлює тимчасову програму діяльности. Свою діяльність Катедра розпічне низкою публічних викладів, організуватиме симпозіюми й конференції та розгорне видання наукових праць. Плянується також нав'язати співпрацю між Катедрою і науковцями українстами України.

Адреса для довідок:
Chair of Ukrainian Studies
c/o School of Graduate Studies and Research
115 Seraphin Marion
Ottawa, Ontario
K1N 6N5
FAX (613) 564-5952

Телефони для довідок:
Д-р Теофіль Кіс (613) 731-3379
Д-р Ірина Макарик (613) 564-3323
Д-р Роман Веретельник (613) 564-6569

Валентина Борисенко

ПРИПІЧКУ ЯСНИЙ! СПЕЧИ НАМ КОРОВАЙ КРАСНИЙ

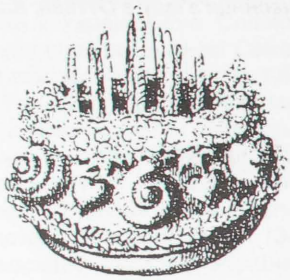

2

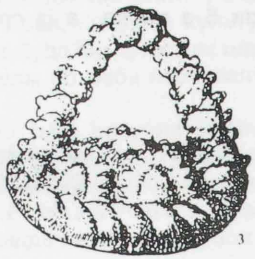

3

Весільний хліб-коровай є давнім і основним символом українського весілля. Варто відзначити, що символіка хліба в усіх українських родинних та календарних обрядах надзвичайно багата. Що ж до весілля, то ще відомий фолкльорист і етнограф проф. Микола Сумцов у кінці минулого століття відзначав, що серед слов'янських народів за повнотою обрядового вживання хліба перше місце займає українське весілля.

Численні записи весільного обряду в Україні минулих століть містять відомості про багатий ритуал виготовлення короваю та іншого весільного печева в різних реґіонах. Із запрошення коровайниць (близьких родичок, сусідок, що добре в парі живуть) власне розпочиналося весілля. Мати молодої (молодого) брала під пахву хлібину і йшла просити на коровай. Коровайниці, зайшовши в хату, починають співати:

Ой, Галюнина мати
Та по вулиці ходить,
Та сусід своїх просить:
„Ой, ви, сусідоньки, мої голубоньки,
Та ходіть же ви до мене
Та до мого дитяти
Хорошенько коровай бгати".

За звичаєм, який сягає в сиву давнину родових відносин, жінки приходили на коровай з борошном, яйцями, медом, маслом. Про це співається у весільних піснях:

Ой, як же я на коровай ішла,
Коробочку яєць несла...

Виготовлення короваю відбувалося з дозволу старости та благословення матері:

Благослови, Боже,
Ще й рідная мати,
Нашому дитяті
Коровай ладнати.

Цю пісню „Благослови, Боже" співали тричі. Після материнського благословення коровайниці починали місити коровай, співаючи:

А з п'ятниченьки на суботоньку година,
З'їхалася вся Явдошина родина,
І звезли, знесли сім міхів муки в коровай...

Коровай наділявся великою магічною силою, яка мала б забезпечити щасливе життя молодим, добробут і долю, міцний шлюб. Щоб життя молодих було дружнім, коровайниць зв'язували рушником, всю роботу вони мали виконувати разом і одночасно: місити тісто, виліплювати шишечки, голубки, тощо. Щоб молоді прожили в парі свій вік, на виготовлення короваю запрошували паристе число жінок (щоправда, на Волині та Поліссі зустрічалося і більш давнє трактування звичаю — щасливим числом коровайниць там було сім). Але, скажімо, на Київщині, Чернігівщині дотримувалися звичаю про паристе число жінок, про що йдеться і в пісні:

Чотири місило, чотири качало,
Чотири саджає, чотири виймає...

Люди здавна вірили, що вдало спечений коровай символізує щастя молодій родині, тріснутий означає розлуку, а надто загнічений зверху — сердиту вдачу майбутньої невістки чи зятя. Тому коровай дуже пильнували, щоб вдався. Це залежало ще й від щиросердности коровайниць.

Магічне значення при цьому мала навіть думка. З лихою думкою не можна було місити тісто. Коровайниці співають:

Міси, сестрице, коровай,
Нічого злого не думай,
Тільки те думай,
Щоб добрий вдався коровай.

В українській мітології культ небесних світил посідає значне місце у багатьох важливих родинних обрядах. Символіка кораваю також пов'язана з культом сонця, місяця, зірок. Свідчення цьому знаходимо у коровайних піснях:

Ой, оглянься, Марусю, огляньсь,
Як твій коровай убрався,
Золотим обручем обнявся,
З ясним сонечком зрівнявся.

Персоніфікуються місця, до яких торкається коровай. Це — припічок, челюсті, піч. „Піч наша регоче, кораваю хоче, а припічок посміхається, кораваю сподівається..." І знову маємо порівняння кораваю з місяцем:

Припічку ясний!
Спечи нам коровай красний,
Як риб'яче око,
Як місяць високо.

В окремих районах Карпатського реґіону та Поділля, Київщини на короваї виробляли зображення місяця (у молодого) і сонця (в нареченої). Навколо місяця й сонця виліплювали зірочки й качечки, обводячи коровай „короною"-обручем.

Коровайнички-жіночки —
Хороший коровай дбали,
В середину місяць клали,
Навколо зореньками,
Райськими пташоньками.

Окрім кораваю випікали ще й весільне печиво, яке мало різноманітні льокальні назви і функціональне призначення — для частування дружок, коровайниць, а для запрошення весільних гостей виготовляли фігурне печиво: калачі, шишки, гуски, качки, голоубки тощо.

Окрему групу весільного печива становили лежень, чоботи, медянки (Полтавщина, Кіровоградщина, частково Херсонщина), струцлі, калач (Вінничина, Хмельниччина, Тернопільщина), верч, калач (Київщина, Житомирщина), пряха, борона пласкун, лежень, бугай (Херсонщина, Дніпропетровщина, Запоріжжя), крученик (Закарпаття), які призначалися для обміну рідними молодого і молодої. Весільне печиво відігравало символічну функцію породнення обох родин.

Виготовлене і вироблене тісто саджали у піч. Та „найстаршим" є первісний вид хліба — перепічка. А тому, коли несуть коровай до печі, то співають:

Питаємося коровай перепечі,
Чи далека доріженька до печі?...

У цей час не годиться відчиняти двері, щоб „лихе не побралося". А щоб місце, де сяде коровай у печі, було також „чистим" від злих духів, то здійснювали обрядове вимітання печі під спів весільних пісень. Вимітати піч шукали кучерявого чоловіка, бо косматість також була здатна відлякувати злі сили.

Кучерявий піч вимітає,
Кучерявий в піч заглядає,
Шукає щасливого місця,
Де б нашому кораваю сісти.

Посадивши коровай до печі, коровайниці просили її:

Пече наша, пече,
Спечи нам коровай гречний.
А в нашої печі —
Золотії плечі,
Орловії крила,
Щоб коровай гнітила.

Але для більшої певности ще й закликали доброго духа-Телевая, який оберігав домашнє вогнище. До нього звертаються у пісні коровайниці:

А на печі Телевай лежить,
А у печі коровай сидить.
Вставай, Телеваю,
Гляди кораваю.

Посадивши тісто в піч, коровайниці мили руки у мисці, вмивали тією водою одна одну, усіх присутніх, бо вода ця також наділялася особливою магічною силою. Її несли з піснями виливати під солодку яблуню, черешню, а часто на тік до клуні (де обмолочували збіжжя), що мало сприяти урожайності, багатству і плодовитості та любові молодих. Мотиви ці розкриті у весільних піснях:

На тік воду носили
Ще й Бога просили:
„Роди, Боже, жито,
Жито ще й пшеницю,
Щоб наші молодята мали
По сто кіп нажинали".

Архаїчні елементи цієї обрядовости зафіксував на початку XX століття відомий вчений Агатангел Кримський на Звиногородщині. Там коровайниці з вірою в магічну силу води з-під обрядового весільного хліба вмивали спочатку батьків нареченої, тоді всіх присутніх і несли воду на тік. На току кропили цією водою снопи, солому, клуню, виконуючи при цьому ритуальні танці по колу за сходом сонця. Декотрі молодиці в цей час грали на рублі (приладдя для прасування сорочок), качалці, відрі, затулці. Батько частував їх тут горілкою, а коровайниці, далі танцюючи, йшли в садок „обтрушувати борошно". При цьому вони кропили водою дерева, щоб краще родили.

Випечений коровай ставили на столі (східні райони Поділля, Київщини, Кіровоградщини та ін.), а подекуди зберігалася більш давня традиція (Полісся, Волинь) — його виносили в комору, а потім урочисто вносили під час обдарування, співаючи при цьому:

Ой, славлено, прославлено
І на столі поставлено.
Як на небі місяць ясний,
Так на столі коровай красний,
Як на небі з зіроньками,
Так на столі з квітоньками.

Коровай неодмінно прибирали барвінком, калиною, що мало принести щастя молодим.

Кoроваю наш раю,
Я тебе убираю
Та в рожевії квіти,
Щоб любилися діти.

Увесь коровайний обряд спрямований на благословення молодої сім'ї на щастя. Добробуту, доброго врожаю на полі та хліба на столі зичили молодим, вдаючись до гіперболізації:

Стелися, хмеленьку, по ліску,
Родися, пшениченко, на піску,
Густая, буйная — на ниві,
Часті копоньки на жниві,
Та повно снопочків у стодолі,
Пишний наш коровай на столі.

В окремих регіонах збереглися до нашого часу льокальні особливості коровайного обряду. Скажімо, на межі східнього і західнього Поділля (окремі райони Хмельниччини, Волині) за звичаєм випікають коровай не в домі молодих, а у найближчої рідні — тітки, дядька. Випечений весільний хліб з почестями, музиками, танцями й співами приносять до хати молодої в день весілля. При цьому, йдучи дорогою, співають:

Кoроваю, кoроваю,
Везем тебе коло гаю,
Коло гаю понад Дунай,
Ти, Ганнусю, не думай.
Іде твоя родинонька,
Везе тобі коровай.
Не житній, а пшеничний —
Всій родині величний.
Пшеничний, петльований,
Родом дарований.

Зберігається розмаїття форм весільного короваю, який вирізняється зовнішнім оформленням, назвами. У переважній більшості областей за трдицією випікають коровай круглої форми, обрамлений косою з тіста, яку звуть „обручем", „косицею", „косою" та ін. На Київщині та Чернігівщині зустрічаєтья прямокутна форма короваю, густо всаджена фігурками голубків, шишечок із тіста. На Львівщині, Тернопільщині подекуди випікають коровай зі стилізованими фігурками наречених, сватів, боярів, дружок.

В окремих районах Тернопільщини (Бережанський) та Івано-Франківщини (Городенківський) весільний обрядовий хліб зберігає дуже давню символічну назву — „доля", що асоціюється в народі з вибраним чоловіком чи дружиною. „Долю" випікавть в обох молодих. Ділять її між родиною під час головної обрядової дії весілля — посаду наречених.

На коровай чи „долю" клали дві ложки, зв'язані червоною ниткою, що символізувало вірність і нерозривність шлюбу.

На Донеччині, Дніпропетровщині та в ряді інших південних областей України, а також в окремих районах Львівщини та Волині побутує традиційна, так звана гілчаста, форма короваю, коли запечені в печі гілочки з обкрученим тістом ставлять у паляницю або глиняний посуд (найчастіше макітру). Коровай у вигляді гілочок має льокальні назви: дивень, гільце, теремок та ряд інших.

Коровай ділили між родиною під час посаду молодих, приспівуючи: „Дружба наш чорнобривий перевеслом підперезався, до короваю взявся". Свахи співали:

Світи, Боже, з раю
До нашого короваю,
Щоби було виднесенько
Краяти дрібнесенько.

Дружба розрізав коровай, серединку з квіткою лишав молодим, першими обділяв батьків молодих, потім усю родину, накликаючи: „Десь є у нашого князя і княгині батько і мати. Просять князь і княгиня і я прошу на цей дар Божий". В останню чергу викликав музикантів і дарував їм „підошву" (нижню частину короваю). Цей звичай віддавати „підошву" музикам був поширений по всій Україні:

На коровай ви гляньте,
„Підошви" не крайте,
„Підошви" не крайте,
Музикам віддайте.

За своїм значенням і символікою тотожним коровайному є барвінковий обряд, який широко побутував на Подністров'ї, в Карпатах, на Закарпатті.

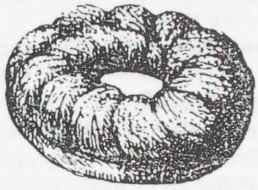

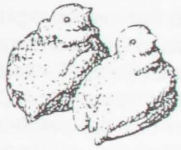

„Наше життя" червень 1993.

АННА ХОЛОД НА УКРАЇНІ

Відсвяткувала Зелені свята на Україні три рази. В 1991-му році відвідала родину, в 1992-му році відвідала лікарні в Києві, Львові і Чорткові.

І ось знову я прочитала в журналі "Canadian Nurse" запрошення допомогти Україні.

Я зголосилася і дістала запрошення від о. Кенна Новаковського, голови дирекції лікарні Митрополита Шептицького в Львові.

І ось я в Україні вже втретє. Цього разу у Львові.

В основі проєкту було: відкрити клініку для вагітних жінок, щоб обсервувати їх перед і після родів.

Я привезла з собою 80 кґ. книжок, апарати, прозірки — все що було потрібне для проведення такого проєкту.

Лікарня Митрополита Шептицького була заснована як ґенекологічний центр. Але за комуністичного режиму лікарня стала міською лікарнею число 3. Тільки минулого року католицька церква перебрала 75 ліжок. Сестра Яремія, яка приїхала із Бельгії, керує цією частиною лікарні. Директорка неохоче прийняла нас, все ж була дана нам мала кімната з телефоном, звідки ми й почали працю з нашим проєктом.

Тому, що я працювала в лікарні в Україні минулого року і мала контакти з багатьма лікарями, праця посувалася вперед. Лекції по лікарнях, поліклініках — жіночі консультації в школах і в мединституті — все проходило успішно.

Два тижні пізніше прийшла допомога — приїхала медсестра Зоя Баранецька з Ріджайни. Хоч вона, на жаль, не говорила по-українському, але з моєю допомогою ми справлялися з роботою.

Після ознайомлення з вагітними жінками, які вже мали по одній дитині, ми побачили скільки недотягнень було попередньо.

Але, не тільки медікаментів було недостатньо, бракувало робітників з медичною освітою або ж ще і те, що бракувало освіти працюючим робітникам.

Ми познайомили медичний персонал з нашою працею, з нашими програмами для вагітних жінок.

Більше про це читатиме в англ. частині журналу.

Анна Холод, медсестра.

ВІДЛУННЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

Віка Івченко

РЕКВІЄМ

В серці рана не обезболена:
Україна моя — знедолена.
І травневі демонстрації —
то річниці радіяції.
Залишилось лише молиться:
ми — в концтаборі, не в столиці.
Сумно й тяжко вмирають дітки —
мої друзі і однолітки,
жартівливі і неслухняні,
не потрібні нікому, крім мами...
Плачуть стіни — шпитальні і хатні.
Чи трагедії ж ці — приватні?!
... Голуби гірошимські, чисті
не злетять у приреченім місті.

26 квітня 1990 року, Київ.

Євген Гуцало

ЗОЗУЛЯ

— Чуєш дитино? — лагідно мовить баба Оришка до внука. — Оце твої батько з матір'ю подалися на роботу в колгосп...

І вмовкає, сидячи на залізному ліжку, застеленому старою стьобаною ковдрою, з якої де-не-де повилазили пелехами ватин, схожий на осокоровий пух.

За вікном кімнати, пригніченої низькою стелею, в дощових патьоках, щебече пташками, цвіте квітами і полум'яніє сонцем весна.

Помовчавши, баба Оришка повертає на внука споночіле землисте лице й питає:

— А що я сказала, дитино?

— Що сказали... — бубонить онук, сердячись на стару. — Сказали, що батько з матір'ю подалися на роботу.

А подумки: „Наче я сам не знаю, що вони подалися в колгосп!"

— Еге ж, еге ж, — згоджується баба Оришка. — Подалися вдосвіта в колгосп... Ото вже пам'ять у мене дірява: почула — й забула.

Онук подумки перекривлює стару: „Еге, не знала, не знала — й забула!"

— А мені загадали, щоб я тобі вареників наварила. — Раптом вона всміхається кволою хитрою усмішкою: — „Бач, за вареники я не забула. То наварю, ти не думай. Тільки спершу трохи спочину, бо зморилася.

— Зморилися? Таж ви всю ніч спочивали!

— Е-е, скільки тієї ночі, а мені спочивати хочеться весь час. Рученьки в мене болять, ніженьки болять, голівонька болить. — Вона розглядає чорні долоні. — А все то радіація, подивися.

Миколка дивиться на бабині руки, які в неї наче в смолі виварені. Жовта шкіра на руках обвисла клоччям.

— Бачиш? — питає.

— Що? — не тямить онук.

— Таж радіацію — бачиш?

В баби, такі страшні руки, може це справді радіація пов'їдалася?

— А ви їх мили? — питає онук.

— Від чого?

— А від радіації.

— Вчора мила, — задумавшись, відказує стара.

— А сьогодні мили?

— Ні.

— То ви не знаєте, що треба мити щодня? Та ще й не один раз? Теж мені... Йдіть хутчій мийте.

За вікном озивається зозуля, десь близько.

Баба Оришка, прислухаючись до зозулі, каже:

— Скільки ж вона мені накує, га? Раз...

І Миколка теж прислухається — чи знову не почується спів зозулі знадвору? Але зозулі більше не чути, лиш горобці лящать. Баба Оришка силкується звестися з залізного ліжка, наче до зозулі поривається, бо чого ж це пташка-віщувальниця замовкла, але ноги її не слухаються.

— Пожаліла для мене. Раз кукнула — і як заціпило їй... А я ж тобі, Миколко, збиралася казок нарозказувати, пісень наспівати, всякої всячини... Либонь, уже не вспію.

Баба Оришка вмовкла, склавши руки на колінах. Перегодя питає в онука:

— Я тобі обіцяла казок нарозказувати?

— Обіцяли, — сердиться, кусаючи губи.

— А пісень наспівати?

— І пісень наспівати, — кусає губи від безсилля.

— А зозуля лиш раз кукнула, то як успію?

„Забрала радіація в баби і силу, і пам'ять, — гірко думає Миколка. — Товче воду в ступі й товче. Але ж не винувата, що така... Стала такою".

— Якби ж мені зозуля хоч трохи більше накувала...

— То я вам знайду таку зозулю, яка багато накує. Знайти?

— Знайди, авжеж. У тебе молоді ноги, знайди.

Микола вибігає з хати надвір — де зозуля, чого мовчить? Дивиться по зелених деревах, але зозулі ніде нема. Авжеж, полетіла, бо хіба їй потрібна баба Оришка, щоб накувати довге життя? Ех, зозуле, зозуле!... З отих, що підкладає свої яйця в чужі гнізда...

Й хоч Миколка добре знає, що всі зозулі підкладають яйця в чужі гнізда, але саме про цю йому хочеться так думати. Що вона з-поміж інших найгірша, адже тільки раз кукнула, хоч її так просили.

Правда, могла й не чути, що її так просили, але ж — однаково!

Що має чинити?... Якусь часину стоїть розгублено, роззираючись на буйне село, а потім вирішує: бігти шукати зозулю! Бігти шукати зозулю, яка навіщує бабі Оришці багато-багато років. І в селі її шукати, і в лугах понад річкою, і навіть у ліс не полінуватися забігти. Бо ж тільки початок літа, бо зозулі зараз скрізь співають. Ген учора одна так славно кукала на отій березі над шляхом, тільки шкода, що баба Оришка не надумала попросити в неї багато років життя.

О, вчорашня зозуля не пошкодувала б!

Але де та вчорашня зозуля?

Шукай вітра в полі...

Від цегляного будиночка, в якому живуть вони, чорнобильські переселенці, повз інші такі самі цегляні будиночки, в яких також перебиваються-бідують переселенці з Чорнобиля, повз понуру будівлю колгоспного корівника Миколка біжить на сільську околицю. Тут, розказують місцеві хлопці, колись текла річка, а тепер — сіріють бетонні плити. Цими бетонними плитами вимощено русло, щоб вода текла по плитах. Та самої річки вже нема, й ніяка вода не тече тісним бетонним ложем. Річка з тих пір пересохла, поміж стиками бетонних плит випинається то якесь коріння, то пучок рогози стримить, то листя лепехи.

І луки над бетонним ложем не зеленіють, луки розорано, вітер порошить сухим торф'яним грунтом.

Миколка сумно роззирається довкола — ніде не видно зозулі, не летить нізвідки. Прислухається — тихо. А чи не побігти до отієї верби, що зеленіє ген-ген над мертвою річкою?

Біжить понад бетонним руслом, ринучи гострими очима в небеса, ось і верба розсядиста з журливо пониклим віттям, а поміж віття — хоч би одненька пташина якась, не то що зозуля... А то що летить над полем?! І серце завмирає, і він приглядається пильно... Та й в'яне в душі цвіт надії — понад врунами озимини летить ворона, за нею ген і друга чорною грудкою з чорними крильми.

Ось одна каркає.

Ось друга каркає крихко.

О, ворони тобі накаркають!... І, не бажаючи слухати їхнє каркання, навіть затуливши пальцями вуха, навіть заплющуючись раз у раз, Миколка щодуху біжить і від порожньої від пташок верби, і від ворон.

Зупиняється й отямлюється на чиїйсь леваді, біля копанки, обставленої сніпками сухого очерету. У копанці плавають качка з качуром, а над копанкою стоїть незнайома дівчинка з зеленими, як весняна ряска, очима, а в очах — запитання: куди біжиш?

— Ти хто така? Зупиняючись, питає Миколка.

— Я, — відказує дівчинка.

— Хто?!

— Я!

— А-а, — мовчить Миколка, суплячись. І примирливо: А я Миколка.

— То й добре! — з викликом каже дівчинка.

— Ти чого тут стоїш?

— А ти чого біжиш?

— А-а, — знову мимрить Миколка, збитий спантелику такою розмовою. — Та оце я біжу за зозулею.

— За якою зозулею?

— Та за зозулею, — смутнішаючи, каже Миколка й дивиться понад русявою головою дівчинки в небеса. — Ти не чула зозулі?

— Зозулі? — Приглядається пильніше до нього. — Коли?

— Та сьогодні.

— Сьогодні не чула.

— А вчора?

— І вчора не чула. Чула позавчора.

— Де? — жвавішає Миколка.

— А отам, — і вона веде правою рукою, показуючи понад городами та понад садками. — Біля Оврамової хати, на липі.

Зачарований рухом її руки, Миколка вглядається туди, прислухаючись. Тихо — й раптом півень сурмить неподалік, аж хлопець здригається.

— А нащо тобі зозуля? — питає дівчинка. — Хіба ти не чув зозулі, не знаєш як вона кукає?

— Та чув, — нітиться Миколка.

— А ти часом не переселенський?

— Переселенський.

— А-а, тоді все ясно.

— Що ясно? — бурмотить він.

— Переселенський.

— Переселенський, того й за зозулею бігаєш.

У Миколки звідкись береться лють — і на цю зеленооку дівчинку, яка стоїть над копанкою, де плавають качур та качка, і ще на щось, і ще на щось!

— А ти знаєш, чого я бігаю за зозулею? — кричить він.

— Знаю.

— Чого?

— Бо ти переселенський! — сміється дівчинка, блискаючи щербатими зубами.

— Та я... Та в мене...

Миколці хочеться багато сказати за всі їхні кривди, а найперше — за хвору бабу Оришку, якій сьогодні зозуля так мало накувала літ, лише раз кукнула. Та десь пропали всі слова, лише від гніву стискуються кулаки. Він ладен кинутися на кривдницю, та дівчинка вмить зривається з місця — і вже вона біжить через город, і вже коло хати, і вже ховається в сінях.

Миколка міцно заплющує очі, аби не бризнули сльози. Йому в цьому чужому селі, куди вони переселилися, ще ніхто не ображав так, як ця... жаба зелена. Авжеж, вона — жаба зелена!

Вмить перед зором постає нужденна баба Оришка — й він знову біжить шукати зозулю, щоб почути її спів.

Голуби літають, але нащо йому голуби.

Ген сорока полетіла, але нащо йому сорока.

А це що за пташки в яру на кущах калини? Миколка завмирає, приглядається: та це ж дрозди-омелюхи! І, чомусь розсердившись на дроздів-омелюхів, бере дрючок, жбурляє в яр — і дрозди-омелюхи зриваються з кущів калини.

А в душі ворушиться жаль: чом ото не запитав тієї жаби зеленої, де саме стоїть Оврамова хата, біля якої на липі вона позавчора бачила зозулю. Авжеж, зозуля з позавчорашнього дня не сидить на дереві, поспівала й полетіла, та все ж таки...

Миколка біжить понад глибоким яром, який оперізує село на околиці. Самі тільки горобці літають і цвіріньокають. Цікаво, про що вони цвіріньокають цілий день? Мабуть, нема про що їм говорити, давно вже про все перебалакали, а вони лящать — ну чисто, як язикаті дівчиська.

Як ота жаба зелена біля копанки!

Прислухається — не чути зозулі.

А може, спуститися в яр?

Звивистою стежкою поміж кущів шипшини та блекоти він усе глибше й глибше спускається в яр, наче на дно зеленого озера, й тут, на дні зеленого озера, над яким далеко-далеко перевернувся дзвін синього неба, він сторожко завмирає.

Сторожко завмирає, пильно дивлячись на стару грушу.

На груші сидить зозуля.

Спершу Миколка вагається, чи то справді зозуля... Горло у пташка та груди — сірі. На темно-бурих крилах видніють білі плями. На білому череві поперечні смуги... Ні, таки зозуля!

І, боячись сполохати зозулю, Миколка намагається не дихати. Либонь, він би зараз крізь землю провалився, аби тільки не злякати пташку, аби вона тільки не полетіла. Та й, щоб здаватися меншим і не таким помітним для зозулі, Миколка підгинає-підгинає ноги в колінах, аж поки не сідає на траву.

Й навіть голову втягує в плечі.

Чому ж зозуля мовчить, чому?

Ось ледь-ледь хитається на гіллі, ніби розправить крила — й полетить, але вона знову завмирає й нікуди не летить, лише озирає яр з вершечка старої груші.

„Заспівай, зозулько, чуєш! — подумки просить Миколка, й так йому хочеться, щоб зозуля почула його німе благання, щоб заспівала. — Я ж не для себе прошу, а для баби Оришки, бо мені її дуже жаль, ой, жаль. Може, й тобі, зозуле, жаль моєї баби Оришки, то заспівай, а я лічитиму твоє кукання, твоє віщування. Ну ж, озвися, не пошкодуй для неї віку-здорою'я, а я полічу її роки, бо вже давно навчився лічити, хоч і не ходжу до школи".

Зозуля мовчить, як і мовчала.

А що коли ось зараз ця зозуля полетить, так і не озвавшись?? Він так довго шукав її, а вона...

Від цієї думки холодок проймає душу. Там, у своєму рідному селі, на батьківщині, Миколці не раз доводилось навесні чути, як зозулі перемовляються поміж собою. Спершу одна поспіває вволю в лугах, а потім їй у відповідь озивається друга зозуля, й теж кукає вволю, поки наспівається. Цікаво, чи їхні зозулі й досі там щебечуть у селі та за селом, чи також полетіли в безвість і також стали переселенцями?

Несподівано йому спадає на думку — озватися до цієї безголосої зозулі на груші. Озватися до неї не своїм людським голосом, а наче зозулиним! Миколка, глибоко передихнувши, ледь чутно каже:

— Ку-ку...

Зовсім-зовсім тихо, так що його „ку-ку" гасне на губах, і зозуля, звісно, не чує. Тоді він зважується голосніше:

— Ку-ку.

Але знову ж тихо, знову зозуля не чує, сидить собі на криші, не озивається.

— Ку-ку!

Мабуть, зозуля, нарешті чує, бо крутить головою з зігнутим носом, наче вишукує в яру його, Миколку, й хлопець завмирає в радісному передчутті: ось-ось вона відгукнеться, почне кукати, віщуючи недужій бабі Оришці довгий вік і здоров'я.

Та зозуля раптом зривається — й летить.

Це так несподівано, що хлопець спершу не вірить. Де в зозулі подівся голос? Невже не могла хоч раз, хоч два кукнути? Невже не чула, як Миколка просив її? Не для себе просив, уже якось він переб'ється без зозулиного віщування, а просив для немічної баби Оришки.

Він простежує за польотом зозулі, яка зникає ген-ген у яру поміж дерев. Так довго шукав, а вона... Чи не податися слідом за нею?

В неясній надії Миколка чекав, що зозуля таки озветься звідти, здалеку, та хоч скільки чекає, але голосу її не чути.

Й тоді він починає гніватись!

— Я знаю яка ти зозуля! — каже вголос. — Я знаю, куди ти полетіла. Ти полетіла шукати чуже гніздо, аби в чуже гніздо підкласти свої яйця. Бо ти паразитка, бо ти сама не хочеш висиджувати своїх пташенят. Паразитка, паразитка! А я тебе ще просив заспівати, а ти... а ти...

Миколку душать сльози, й він знову міцно заплющується, тре кулаками очі.

Сонце вже ополудні, а він так і не почув співу зозулі, щоб принести бабі Оришці радісну вістку про обіцяні їй довгі роки життя.

Уже б пора й до хати вертатись, але ноги чомусь не несуть. Може, таки ще вдасться почути? І він у марних сподіваннях прислухається — до садків, до лугу, до неба. І вже дорікає собі: не слід було озиватись до зозулі на старій груші, слід було чекати й чекати.

І — промінець надії у грудях: він іще спитає в пащекуватої зеленої жаби за оту зозулю, яку вона позавчора чула біля Оврамової хати, на липі. Де та Оврамова хата, де?

Миколка йде з похнюпленою головою, ось і їхні переселенські будиночки червоної цегли. Спинившись за кущем черемхи, поглядає на свої вікна. Чи не видніє в шибці баби Оришчине лице? Ні, не видніє, порожні шибки.

Що він їй скаже, ну що, як утішить?

І відчайдушно передихнувши, він зважується. Приклавши дудочкою долоні до губів, каже стиха:

— Ку-ку...

Ні, це зовсім тихо, баба Оришка в хаті не почує. І вдихаючи гіркий запах черемхи, озивається голосніше:

— Ку-ку!

Ну ж зовсім так, як зозуля: з придихом, густий горловий звук.

Чує чи не чує баба Оришка? Мабуть, чує, бо хоч на здоров'я скаржиться, але ж слух у неї добрий. Та й хіба не почула сьогодні зозулю, що кувала надворі?

— Ку-ку, ку-ку, ку-ку!

Живи, бабо Оришко, довго-предовго, живи сто років і ще за сто років, і хай живуть з тобою всі казки, які ти ще маєш розказати, і всі пісні, які ти ще маєш проспівати.

— Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку!...

(„Україна")

Віка Івченко

НОСТАЛЬГІЯ

Мені привезла мама з батьківщини
новий маленький радіоприймач.
І я шукаю голос України
на довгих хвилях серед передач.
Я обминаю тії голоси,
що лічать тонни хліба й ковбаси
та ділять між республіками нині.
Я знаю: ні таланту, ні краси
не купиш навіть в супер-маґазині.
... В московські вікна тичеться гілля.
По склу краплини котяться холодні.
Приймач зі мною тихо розмовля,
розповідає, як моя земля,
яка погода в Києві сьогодні.
Що не забули друзі ще мене
і що за мною журиться бабуся.
Є в рідній мові щось таке сумне!
Мабуть, немало років ще мине,
поки додому знову повернуся.

Жовтень, 1990 р., Москва

ВИДАВНИЦТВО „СМОЛОСКИП"

У ВИДАВНИЦТВІ ВИЙШОВ З ДРУКУ АНГЛОМОВНИЙ ПУТІВНИК ПРО УКРАЇНУ — "UKRAINE: A TOURIST GUIDE"

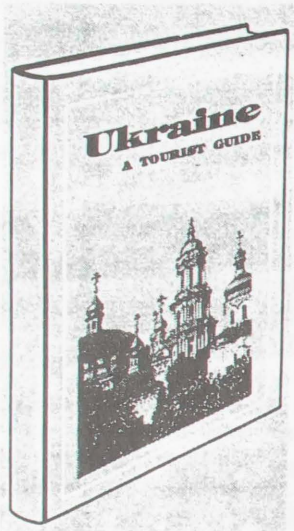

Київ (УІС „Смолоскип". Вперше в історії побачила світ книга англійською мовою про Україну, призначена для туристів, журналістів, дипломатів, бізнесменів, дослідників. Книга появилася у видавництві „Смолоскип", вона має 448 сторінок, у ній біля триста чорнобілих фотознімок і 23 кольорових. Це не лише путівник, це і довідник та мала енциклопедія інформації про Україну 1993-го року. Її підготували у Києві Осип Зінкевич і Володимир Гула, при допомозі понад тридцяти співробітників з різних областей України. Книгу на англійську мову переклала і зредагувала Марта Олійник при частинній допомозі Ярослава Ліщинського і Тамари Стадниченко-Корнелісон. Англомовне видання путівника видруковане в Америці, а ідентичне українськомовне друкується у Києві і буде готове до відправлення замовникам прямо з України на початку липня.

Путівник розповідає про історію, культуру, найкращі туристичні і курортні місця України, містить інформації про понад триста історичних міст і сіл України.

Інформація подана в путівнику систематезована таким чином, що задовольнить потреби як туристів, так і людей ділових інтересів. Культурологічні, побутові, ділові — ось далеко не повний перелік відомостей, поданих у путівнику.

З його допомогою можна обрати собі туристичний маршрут, дізнатися про порядок отримання візи, митні вимоги, обмін грошей, знайти адреси іноземних посольств в Україні і українських на заході, банків, подорожніх агенств, готелів, зателефонувати у будь-який куточок світу. В ньому зібрані відомості про історичні українські церкви, пам'ятки історії та архітектури в кожному куточку України, подано місця народження і поховання відомих українських діячів.

Путівник орієнтує у незнайомому місті, допомагає скласти програму перебування у ньому — повідомляє адреси діючих церков і святинь, вищих шкіл, театрів, музеїв, філармоній, готелів, ресторанів, кафе, універсальних і сувенірних магазинів, банків, спортивних комплексів, швидкої допомоги, аптек, поштамтів.

Вміщені також телефонні номери, за якими можна одержати інформацію про рух пасажирського і міського транспорту, дію служб автосервісу. Книга публікує плани 25 головних міст України з новими назвами вулиць, схеми метро у Києві і Харкові. До неї додана кольорова карта автошляхів України з таблицею відстаней між найважливішими містами.

Путівник зручний за обсягом, а його схема і розподіл матеріялу чіткий і простий у користуванні. Потрібну інформацію можна знайти за декілька секунд.

У подібному вигляді довідкова інформація про Україну українською і англійською мовами подається вперше. Планується щорічне перевидання путівника з внесенням оновлених і нових відомостей.

Ціна путівника 27.75 дол. (або 32.50 кан. дол.). Окремі особи, які замовляють три і більше примірників книжки отримують 15% знижки, а книгарні — 35% знижки.

Почавши з 20 червня, у зв'язку з адміністраційними змінами у видавництві „Смолоскип", путівник можна замовити лише за такою адресою: SMOLOSKYP, P.O. Box 20620, Billings, Montana, 59102, USA. Книжку можна теж замовити телефоном або факсом: (406) 656-0466.

НОВЕ ВИДАННЯ УВАН

Щойно вийшла книжка сл. п. проф. Леоніда Білецького п. н. „РУСЬКА ПРАВДА Й ІСТОРІЯ ЇЇ ТЕКСТУ", яка щодо порушеної тематики не має собі рівня в світовій науковій літературі. Праця появляється за редакцією проф. Юрія Книша, з вступним словом і примітками. В прилозі подається повний текст Широкої Руської Правди (122 статті) цього стародавнього українського збірника законів, складеного, на думку Білецького, в рр. 1113-1116 ігуменом Сильвестром київського Святомихайлівського монастиря, за правління великого князя Володимира Мономаха. Подається теж окремий текст Короткої Руської Правди (43 статті), що своїм корінням сягає до 9-го століття, а в основному представляє судову практику великого князя Ярослава Мудрого і його синів.

В своїй передмові Леонід Білецький пише: „вчитуючись (у статті Руської Правди) я спостерігаю ту глибину реальних життєвих соціяльних і національних відносин, що так красномовно визирають із ляпідарно-коротких фраз. В них спочиває та величезна і глибока традиція народнього життя та його звичаїв у взаємовідносинах та поступованнях наших предків. Руська Правда є найвидатніша пам'ятка, що так яскраво змальовує відносини між вищими верствами староукраїнського населення і нижчими, взаємовідносини між мужем і жоною в родині та їх дітьми. Це є невичерпане джерело щодо пізнання соціяльної структури українського населення середньовіччя" (ст. 13).

А в підсумках Білецький додає: „Руська Правда переросла всіх сучасників в стародавнім письменстві: і літописи, і Четьї-мінеї, і Слово о Полку Ігоревім, і навіть найпопулярніший Патерик Печерський. І це вона зробила не красою своїх образів, картин чи стилю, а лише ідеєю втілення своєї **Правди** і справедливости в реальні відносини життя... Світить своєю правдою вона і тепер, як зразок для **нової** української Правди, що ляже в основу українського державного відродження." (стор. 130)

Книжка має 168 сторінок друку.

Ціна її — $15.00 в м'якій обкладинці і $25.00 — в твердій.

Замовлення слати на слідуючу адресу:
Ukrainian Academy of Arts and Sciences in Canada
456 Main Street, Winnipeg, Manitoba,
R3B 1B6, Canada

Екслібрис зі зображенням школи ім. Маркіяна Шашкевича в Перемишлі, Україна.

Маркіян Шашкевич

ВЕСНІВКА

Цвітка дрібная
Молила неньку,
Весну раненьку:
— „Нене рідная!
Вволи ми волю,
Дай мені долю,
Щоб я зацвіла
Весь луг вкрасила;
Щоби я була,
Як сонце ясна,
Як зоря красна,
Щоб я згорнула,
Весь світ до себе!"
— „Доню голубко
Жаль мені тебе,
Гарная любко.
Бо вихор свисне,
Мороз потисне,
Буря загуде;
Краса змарніє;
Личко счорніє;
Головоньку склониш,
Листоньки зрониш
Жаль серцю буде."

ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТУ УКРАЇНОК КАНАДИ ВІДДІЛУ У ВІННІПЕЗІ ЗА РОКИ 1992 — 1993

В місяці квітні 1993 року відбулися загальні збори Комітету Українок Канади відділу у Вінніпезі, які вибрали на наступні два роки 1994 — 1995 нову управу в такому складі: бувша голова Ярослава Паламарчук, голова Оля Михальчук, перша заст. Оля Гаврилюк, друга заст. Анастазія Міщук, протокольна секр. Марія Коваленко, кореспонд. секр. Анна Луцан, скарбничка Ярослава Паламарчук, референт. до укр. преси Галина Онуфрійчук, референтка до анг. преси Наталія Піцін, архивістка Євгенія Моткалюк, культурно освіт. комітет: Оля Гаврилюк, Ніна Лугова і Галина Онуфрійчук, госп. комітет: Параскевія Шекмар, Анна Кулик і Марія Кіндрат, телеф. комітет: А. Луцан і Оля Дудич, контрольна комісія: Стефанія Керелюк, Параскевія Шекмар і Оля Кормило. Жіноча Рада: Розалія Байдак. Представниці до КУК: Оля Михальчук і Оля Гаврилюк. Представничі до Міжн. Центру: Анна Луцан і Оля Гаврилюк.

По загальних зборах був улаштований вечорок в залі КУК, на якому прощали уступаючу Управу та вітали нову Управу. Вечорок пройшов дуже гарно в дружній атмосфері. Дохід передано на добрі цілі.

В місяці серпні 1992 влаштовано культурно-мистецьку виставку в павільоні Київ, де можна було оглянути чудові килими, картини, ікони, кераміку, різблені речі, гарне вишиття, рушники, подушки та вишиття з різних областей України. Був гарно удекорований стіл українським традиційним печевом, зокрема короваєм і калачами, а також була гарна українська ноша з Полтавщини і Буковини.

Крайова Конференція Комітету Українок Канади відбулася в готелі Вестін у Вінніпезі 8 жовтня 1992 р., на яку наш відділ посилав дві делєгатки: Ярославу Паламарчук і Анастазію Міщук, які також брали участь 17-му Конґресові Українців Канади.

В листопаді 92 р. відбувся Річний Чай в залі Катедри Пресв. Тройці. Господинями були: голова Відділу Ярослава Паламарчук, Оля Дудич, Оля Гаврилюк, Анна Кулик, Оля Михальчук і Євгенія Моткалюк. Чай відкрила і привітала гостей голова Ярослава Паламарчук та попросила до слова д-ра Марка Карпу, який виголосив цікаву доповідь. Чай пройшов з повним моральним і матеріяльним успіхом. Увесь дохід з чаю був призначений на Українську Амбасаду в Оттаві.

Наша передріздвяна вечірка відбулася в грудні 1992 р. з відповідною програмою в залі КУК.

В місяці лютому цього року заходом нашого Відділу в залі інституту „Просвіти" відбувся концерт в пошану Українських Героїнь. Свято відкрила голова Ярослава Паламарчук вступним словом, головну святочну доповідь виголосила Мирося — Підгірна-Нікол. В концертовій програмі виступали хор „Думка", дир. Вол. Скакун при фортеп'яні Наталка Гавалєшка, виконали дві пісні: Україна Зоре Моя і Любіть Україну. Січовим Стрілцям і „500" дуже гарно виконала пані редакторка „Українського Голосу" Людмила Павенська. Юнацтво Спілки Укр. Молоді виконало патріотичні пісні, які підготовила Мирося Підгірна-Нікол, та „Безіменні Героїні" продеклямували Мирося Мирович і Ірена Заблоцька. Золоті струни, дві пісні гарно виконала Астер Джус. Монтаж віршів репресованих виконали Іванка Дмитришин, Ірена Заблоцька і Тирса Ґавричинська.

Михайло Петришин продеклямував вірш Алли Косовської „Полтавчанка". Хор „Думка" проспівав три пісні: Україно кохана, На могилах Борців і Рідна пісне. Редакторка Людмила Павенська на закінчення гарно продеклямувала вірш Д. Павличка — „Встала Мати Україна". Святочну програму закінчено спільним співом „Ще не вмерла Україна. Всім організаторам та виконавцям концертової програми належить щира подяка.

Перед нашим річними зборами уступаюча управа розділила всі заощаджені грошеві прибутки, які наш відділ придбав на протязі двох років, розділено на українські установи, а саме: На Українську Амбасаду в Оттаві 300 дол., на Києво Могилянську Академію 200 дол., на пресу „Укр. Голосу" 100 дол., „Поступ" 100 дол., на „Промінь" 50 дол., на „Жінічий Світ" 50 дол., „Наша Дорога" 50 дол., „Гомін України 50 дол.

Проминув рік праці, яка проходила в повній дружній згоді всіх представниць відділу, за що всім, а зокрема голові Ярославі Паламарчук, належить велика подяка.

Галина Онуфрійчук
пресова референтка

ENGLISH SECTION

NATIONAL COUNCIL OF WOMEN OF CANADA

— Part 2 —

Editor's Note: This is a continuation of the series we began in last month's issue of Promin, recognizing the achievements of the National Council of Women, as it celebrates the 100th anniversary of its founding. In this issue we'll recount a brief history of the organization, in particular, the role of Lady Aberdeen in founding the National Council.

We are grateful to Lillian Gregory for all her research and the materials she has prepared for this series.

THE BEGINNINGS

Looking into the National Archives of Canada in Ottawa and the Archives of the National Council of Women of Canada, we must pay homage to history and to the pioneer women of vision and determination, who set the groundwork for the first women's rights meeting as early as **1848** in Seneca, New York. Their agenda for the meeting dealt with the drive for equal educational, industrial, professional and political rights for women. Other countries were also dealing with the same rights.

Forty years later, in 1888, the International Council of Women was founded in Washington, D.C. by 49 delegates from the United States, Canada, Great Britain, France, Norway, Denmark, Finland and India. The U.S. National Council of Women arranged for an International Congress of Women to be held in connection with the World's Columbian Exposition at Chicago in May 1893. Seven to 18 meetings were in progress simultaneously, dealing with such topics as education, industry, art, philanthropy, charity, moral and social reforms, religion, civil law and government. The maximum capacity of the Art Palace was 10,000 — total attendance for the Exposition was over 150,000. Throngs filled every room and hall, overflowed and surged into corridors, all waiting for a chance to stand in the aisles. Police officers on hand turned away hundreds.

It was at this meeting the 36-year-old **Countess of Aberdeen** was elected President to preside at the next International Council to be held in London in 1899. Delegates returned home pledging to establish National Councils.

Lady Aberdeen responded to the address of welcome on behalf of Great Britain with, "I can only pray that the womanhood of the world may indeed rise to the greatness of the opportunity which is now presented."

In 1893 Lord Aberdeen was appointed 7th Governor General of Canada. Not long afterward, on **October 2, 1893,** Lady Aberdeen organized the National Council of Women of Canada.

Lady Aberdeen was born Ishbel Maria Marjoribanks in 1857 in London's Mayfair Park Lane. She was the daughter of Dudley Coutts Marjoribanks. Her mother was the former Isabella Hogg. They were married in 1848. Her father was a wealthy owner of a brewery and a large shareholder in the Hudson Bay Company. Ishbel was raised in the Highlands of Scotland riding her ponies, but every spring the family moved back to London for the opening of parliament, to which her father had been elected. The house in which they lived was soon replaced by an extravagant mansion and staffed with servants.

Ishbel was sensitive to her awkward size but was not shy with the guests. She was exposed to many lessons — singing, dancing, piano and French. As a young teenager she started a diary and continued with it during her lifetime. This record has given us a valuable insight into her personal life, her political bent, and the history being made around her.

Continued on page 16

National Council of Women
continued from page 15

LADY ABERDEEN

The Historic Sites and Monuments Board of Canada

After a somewhat Victorian courtship, Ishbel married John Campbell Hamilton Gordon on November 7, 1877. They had three sons and a daughter. In 1890 they toured Canada during which time they purchased property in the interior of B.C. Her brother lived on the property.

Various records of threads of Lady Aberdeen's activities have shown that her humanitarian instincts thrust her into the socio-responsibilities of one human being with another. She initiated organizations and then became deeply involved in them, searching out the needs of the people in the country in which she was living at that particular time, be it Great Britain or Canada.

While touring Canada in an official capacity, it gave Lady Aberdeen a splendid opportunity to organize Local Councils of Women throughout the nation. In her first year — Councils in Toronto, Montreal, Hamilton, Ottawa, London, Winnipeg and Quebec were organized.

National Council soon became an educator, a voice and a catalyst for Canadians on issues affecting the common good. Over the years the National Council of Women of Canada assisted in the formation of the Victorian Order of Nurses, Children's Aid Society and the Consumers Association.

Today we have some 20 nationally-organized societies federated with the National Council, including the Ukrainian Women's Association of Canada which federated with National in the year 1939.

IN REVIEW

"THE SPLENDID VISION"

A Centennial History of the National Council of Women of Canada 1893-1993

by Dr. N.E.S. Griffiths

For a century, the National Council of Women of Canada has been involved in major Canadian social and political issues. This history of the Council is, in many ways, the history of Canada itself, for through the Council, Canadian women have dealt with virtually all major issues facing the country since 1893. Originally concerned primarily with women getting the vote, the Council continued to serve as a forum for women even after this was achieved.

"The Splendid Vision" traces the Council's birth and development, its relationships with city councils, provincial cabinets and federal ministers, and assesses the effectiveness of their many interventions

Splendid Vision
continued from page 16

in the political process. Although not always successful in their campaigns, Council members have made the views of an important body of Canadian women well known, and their influence on public policy has been profound.

Today, the Canadian National Council of Women continues to serve as a co-ordinating voice of women in volunteer organizations. The Council is made up of representatives from national, local and provincial organizations and councils, and includes groups as diverse as the Salvation Army, the Victorian Order of Nurses, the Elizabeth Fry Society, the Ukrainian Women's Association of Canada and the Business and Professional Women's Association.

From the rights of union members to the rights of women farmers, the Council has been there. They have adopted strong stands on many important issues such as the rights of native women, the handling of the rape issue within the justice system, and the importance of environmental concerns.

"The Splendid Vision" is the story of women, who, in major ways, have built the Canadian community — vibrant individuals whose contributions to Canadian public life have too often been ignored.

We encourage Promin readers to obtain this remarkable "history" for our personal libraries and those of our descendants. This is a history of all our contributions through the long-term membership of the Ukrainian Women's Association of Canada and the affiliate organizations across the country as active participants in the Local Councils of Women.

Through our membership we have promoted privileges that we and our descendants enjoy today and our input has been rewarded in the socio-economic changes so badly needed over the decades.

Perhaps our Branch Presidents could draw attention to their membership in promoting this well thought-out history of Canada. The low cost of the publication has made it attractive for gift-giving.

A cloth-bound edition is $28.95, while a paperback version costs $16.95 (plus GST). Oxford University Press will pay postage and handling charges.

— submitted by Lillian Gregory
Edmonton

ABOUT THE AUTHOR

Dr. N.E.S. Griffiths, F.R.S.C., has been a member of the History Department of Carleton University since 1962. Her first work concerning women was "Penelope's Web, Some Perceptions of Women in Canadian and European Society", Oxford University Press, 1976. Her most recent work is "Contexts of Acadian History", McGill-Queens Press, 1992.

To order, or for further information please contact:
Joanne Shurvell, Special Sales Manager
Oxford University Press
70 Wynford Drive
Don Mills, Ontario M3C 1J9
or telephone: (416) 441-2941, fax (416) 441-0345

DANGER OF DIPHTHERIA EPIDEMIC IN UKRAINE

The World Health Organization issued a statement recently, suggesting that a diphtheria epidemic could be starting in Eastern Europe, with Ukraine and Russia as its center.

During the period of January to July 1993, over 6,000 people are known to have contracted the disease in those two countries. There have been 41 known deaths from diphtheria in Ukraine during this time.

The World Health Organization report noted that the disease — which was virtually wiped out 30 years ago — now has shown signs of spreading to neighbouring countries as well, including Azerbaijan, Belarus, Finland, Kazakhstan and Poland.

Diphtheria is a bacterial disease, whose symptoms include acute inflammation of the throat, choking and finally, suffocation.

The World Health Organization cautioned that food handlers, transport workers, military and medical personnel were at greatest risk, but also recommended that all **travellers to Ukraine** and Russia be immunized against diphtheria.

Source: "The Ukrainian Weekly"

THE SAGA OF JOHN DEMJANJUK

John Demjanjuk is back home in Cleveland, Ohio, after seven years in an Israeli prison. He has been acquitted by the Supreme Court of Israel of being "Ivan the Terrible" at the Treblinka Death Camp in Nazi-occupied Poland in 1942 and 1943. The September 19, 1993 ruling by the Supreme Court in Jerusalem ended a 16-year battle for justice for John Demjanjuk.

However, his ordeal is not over yet. Though he has survived imprisonment and the threat of execution by hanging, his life is now threatened by fanatical Jewish groups who swear they will find a way to kill him. He has to live in seclusion for his personal safety.

There was a nasty scene outside the Israeli Supreme Court Building when the Demjanjuk acquittal was announced. Mobs of Israelis began to spit and throw stones at his relatives and defense attorney. His supporters had to hire security guards and wear bullet-proof vests for protection. Rabbi Avi Weiss vowed to ruin his return to Cleveland by picketing his home with a hostile crowd of demonstrators. A city ordinance was passed to prevent noisy demonstrations, however, about ten supporters from Jewish groups still paraded around the block.

The actions of worldwide Jewish organizations, such as the Coalition for Jewish Concern and other Nazi-hunting groups, are beyond belief. When the Treblinka Death Camp charge had to be dropped because the purported identity card proved to be a forgery, the Holocaust survivors now swore that Demjanjuk was a guard at the Sobibor Death Camp. When that charge proved to be ridiculous, more survivors appeared with evidence that he was a guard at Maidanek, another Nazi death camp in Poland.

Extremists in both Israel and the USA screamed: "We do not want justice, we want revenge!"

The self-appointed Nazi hunters are trying very hard to save face now. They cannot admit they were persecuting an innocent man for the purpose of teaching a new generation of Israelis about the Holocaust. They cannot own to hate-mongering. So they keep insisting that an acquittal and being proven innocent are not the same thing.

Now John Demjanjuk is home with his wife, children and grandchildren. But he is not free. The adjustment from seven years solitary confinement in a small prison cell to space in a home with many people around him, is very trying emotionally. He has also been branded with such horrible crimes that life can never be the same again. He cannot walk freely in the streets of Cleveland.

The struggle for justice is not over. The next battle is to regain his USA citizenship. His son-in-law, **Edward Nishnic**, and his son, **John Jr.**, who was a teenager when his father was taken away from him, have devoted the past years to his cause.

At interviews with hosts of TV programs, "Ukrainian Svitohliad" and "Kontakt" Ukrainian Magazine in Toronto on September 25 and 26, 1993 respectively, Edward Nishnic expressed his profound gratitude to the Ukrainian community in Canada. It came first to Demjanjuk's defense and donated the most funds. The support and encouragement of Canadians contributed to the final success of Demjanjuk's defense.

Another staunch supporter of Demjanjuk has been **Congressman James Traficant Jr.** of Ohio, at great risk to his political career. He has been an outspoken critic of the handling of the Demjanjuk case by all concerned, beginning with the actions of the Office of Special Investigations to the Justice Department of the USA itself. He travelled to Israel often and was present when the final verdict was announced in Jerusalem.

The name of the late **Jaroslaw Dobrowolskyj** of Warren, Michigan deserves special mention in the saga of John Demjanjuk. Lawyer Dobrowolskyj died of cancer on July 5, 1993 at the age of 50. Sadly, he did not live to see the headlines: "Demjanjuk Acquitted".

Dobrowolskyj was one of a handful of Ukrainian attorneys who was brave enough to put his career on hold to help a fellow Ukrainian. It was not a popular cause and very few lawyers would donate time and effort in what was considered a hopeless case. In 1987 Dobrowolskyj volunteered to work as an unpaid investigator for Congressman Traficant. With his legal training, background in Army Intelligence work, and fluency in several languages, he travelled

Perestroika and Soviet Women
continued from page 18

to Germany, Eastern Europe and Israel. He was able to talk to eye-witnesses and to discover documents vital to the defense. He established the truth of the case which eventually led to the acquittal verdict.

A DIFFICULT LIFE

John Demjanjuk's life has not been easy. He was born in 1920 in the village of Dub Makarenzy, Western Ukraine. His family was poor. He survived the Famine of 1933 and worked as a tractor driver on a collective farm. He was drafted by the Soviet army in 1941, captured by the Germans in 1942 and was their prisoner of war until 1944. After living in displaced persons camps, he emigrated to the USA in 1952 where he settled in Cleveland, Ohio and worked at the Ford Motor Company plant until his retirement.

His ordeal began in 1977 when he was framed by the U.S. Justice Department's Office of Special Investigations (OSI). The OSI was formed as a Nazi-hunting unit with Allan Ryan Jr. as its first Director. It had to justify the expense of its existence by catching a major war criminal. At this time, the Soviets wanted to punish Ukraine for all its nationalistic dissidents, while Israel felt it needed to re-educate its young people concerning the Holocaust. The Holocaust is used as a political-ideological tool and is considered "Big Business".

A Ukrainian American Communist compiled a list of alleged war criminals living in the USA and sent the list to Moscow. Allan Ryan contacted the KGB there and negotiated an agreement to choose a suitable war criminal. A labourer was chosen and an identity card was prepared by the KGB. This was the notorious Trawniki Identity Card, a KGB forgery, which was used as the chief evidence against Demjanjuk.

Demjanjuk was stripped of his USA citizenship in 1981. An extradition warrant was issued in 1986 which allowed Demjanjuk to be taken to Israel to stand trial for the crimes of the Treblinka gas chamber operator known as "Ivan the Terrible".

The court proceedings in Jerusalem took 14 months and were held in a theatre. Busloads of school children were brought to view the "monster"; five Treblinka survivors identified him, many fainting at the sight of him. The trial was broadcast live on radio and television as a lesson for young Israelis and was considered as a "school for the nation". In 1988 Demjanjuk was judged guilty and sentenced to hang. He was sent to Ayalon Prison in Ramla to await his execution.

At this time the Demjanjuk family must have felt very alone in their grief. But world opinion began to form in his favour and voices were raised. His son John Jr. and son-in-law Edward Nishnic threw themselves into the battle to save their father. Many Ukrainian lawyers, both in Canada and the USA, now took up his cause. Charitable committees to raise funds for the family were established in both countries.

An appeal against the sentence was presented to the Israeli Supreme Court in Jerusalem with Yoram Sheftel, his Israeli lawyer, leading the defense. Sheftel argued successfully that Demjanjuk was falsely convicted; that both the USA Justice Department and the OSI knew from the very beginning that the Trawniki Identity Card was a forgery. The Supreme Court of Israel agreed on July 29, 1993.

Throughout the seven years of prison, in his correspondence with the writer of this article, Demjanjuk never lost hope. He put all his trust in God and was certain that truth would prevail. He was encouraged by the support of many people around the world. In his letter, dated May 8, 1993, he wrote of the visit of His Excellency, Dr. Yurij Shcherbak, Ukraine's Ambassador to Israel, and how heartened he was to hear that people in Ukraine were demonstrating for his release.

No doubt there will be more news about John Demjanjuk, but unless it is sensational, we shall not hear it from the national media. It is finished with him now that he is no longer the "monster" it loved to hate. His acquittal was laced with the "anguish" of Israeli extremists, who wept and tore their clothes. Not one word about the feelings of the family in Cleveland — how John's wife Vera is physically and mentally exhausted; how the family has been made penniless; how difficult it will be for all them to pick up the pieces. The national media will be silent. It is no longer "hot" news.

— submitted by Helen Raycheba
Toronto

Sources:
"The Ukrainian Weekly", Jersey City, N. J., USA.

IN MEMORIAM

ANNE GORESKY

Anne Goresky (Paley) passed away peacefully in White Rock, B.C. on May 31, 1993 at the age of 90, following a brief illness.

She is survived by her husband Isidore; children Adelaide (husband Ralph), Walter (wife Carolyn), Natalia (husband Manoly), Donna (husband Orest) and Dennis (wife Barbara); nine grandchildren; and five great-grandchildren. Anne was pre-deceased by an infant daughter Luba and by her grandson Jim.

Prayers were held at the Valley View Funeral Home on June 7, 1993 and the funeral service was held at St. Mary's Ukrainian Orthodox Church in Surrey, B.C. on June 8, 1993.

A Memorial fund donation of $20.00 has been made to Promin in Anne's memory, by her dear friend Annie Rudnisky of Thorhild, Alberta.

Vichnaya Pamyat!

JARMAN-WEREZAK FAMILY

A Memorial fund contribution of $50.00 has been donated to Promin by Mrs. Rose Jarman and family of Saskatoon, in memory of her parents, **George and Mary Werezak** of Hafford, Saskatchewan, as well as her five brothers: **Alfred, Dick, John, Mike** and **Nick Werezak;** her two sisters: **Clara** and **Anne;** and her two nieces: **Valarie** and **Marianne.**

May they rest in peace. Vichnaya Pamyat!

KIRSTUIK FAMILY

Mrs. Mary Worobets of Duncan, B.C. has sent in a Memorial fund contribution of $31.50 in memory of her parents — **Mr. and Mrs. S. Kirstuik** and her brother, **Johnnie Kirstuik.**

MARIA ROKOCHY

On Friday, April 9, 1993 Maria Rokochy passed away in New Westminster, B.C. at 85 years of age.

Maria was born on October 1, 1907 in the vicinity of Sheho/Insinger, Saskatchewan, into the family of Theodore and Frazina Kosteniuk. She had three sisters and one brother.

Maria attended Fostey School, worked on the family farm and later in the hotel in Foam Lake. On August 10, 1926, she married Wasyl Rokochy and they farmed in Saskatchewan. They moved to British Columbia in 1948 and belonged to the Ukrainian Orthodox Church. She was a dedicated worker for the Ukrainian Orthodox Church and a strong upholder of Ukrainian tradition and culture.

She was a pioneering member of the Ukrainian Women's Association Olena Pchilka Branch in New Westminster which she joined in 1957, just two years after the Branch was formed in 1955. She became a devoted member, active in supporting the growth of the Branch and passing on her knowledge to younger members.

In memoriam for our Honorary Member, Maria Rokochy, we donate $50.00 to "Promin".

Vichnaya Pamyat!

Ollia Waverick, President
Pauline Fansega, Secretary
Olena Pchilka Branch
New Westminster

PAIN RELIEF

"Time heals old pain, while it creates new ones."

— an old Greek proverb

The struggle to understand the phenomenon of pain has existed for many years. Everybody has some pain at some of the time.

In itself, pain is a symptom and not damaging to the body, but it tends to stop the sufferer from doing what he/she wants to do. It is a sign of an underlying problem of your body; the body's way of telling you that something is not quite right. This also may include a psychological problem.

You may take an aspirin or a Tylenol and in this way subdue the pain, but that is all you are doing —subduing it. If the pain persists, it is important to discover what is causing it, since pain is a symptom and should be treated. Once this is done the pain often subsides on its own. With the exception of aspirin and acetaminophen (Tylenol), no really effective analgesics (pain killers) can be obtained without a prescription from a medical doctor.

There are two kinds of pain — acute and chronic. Acute pain is severe here-and-now pain, such as from an injury or appendicitis. It tends to be sharp and last a short time. Typically, once the pain is treated (removing the appendix, for example) the problem is gone. **BUT** sometimes acute pain warns of a more difficult-to-discover disorder.

Chronic pain is pain today, tomorrow, and the day after that. It can be constant or recurring, and the intensity may vary. Chronic pain is also more prone to psychological influences, but this isn't to say that chronic pain is usually psychosomatic in origin.

Some examples of chronic pain are arthritis, cancer, etc. When pain becomes chronic, you tend to think about it more. The more you concentrate your attention on pain, the worse it tends to be. When patients were asked to rate their pain every five minutes, they reported more pain than when asked to rate their pain every thirty minutes. Ill people who suffer from chronic pain have many obstacles to face to maintain a satisfactory quality of life, such as depression, poor interpersonal relationships and financial troubles.

The health care system is now recognizing the importance of acknowledging this, and is endevouring to help patients to manage their own pain successfully. In Canada and the United States, there are more than 1,000 formal pain management clinics. However, there are areas where these do not exist and alternatives are being found, methods used that were unheard of several years ago.

Non-drug treatment methods can effectively control pain, independently or in combination with drugs. Here are five of the more popular and effective methods:

1. ACUPUNCTURE — The Chinese have used this practice for centuries. The insertion of thin needles at precise points on the body has been used to treat chronic pain and as an anaesthetic during simple surgery. More recently, laser acupuncture has been used to treat head and neck pain.

2. TENS (TRANSCUTANEOUS ELECTRICAL NERVE STIMULATION) — Using electrodes, a weak electric current is placed on the skin. This may work by stimulating large nerve fibers that repress the transmission of pain signals, or may increase the amount of natural opiates successful in relieving chronic pain from bursitis and osteo-arthritis.

3. BIOFEEDBACK — This technique teaches people to control their internal physiological responses, eg. muscle contractions associated with stress, heart rate, breathing. This has proved effective for manykinds of pain, including amputees' "phantom pain", migraines, etc.

4. RELAXATION TRAINING — One simply concentrates on deep breathing, repeating a single word or sound — quietly or out loud, imagine a peaceful scene, close your eyes and imagine yourself in your favorite re laxing spot on earth, eg. by a brook, garden, etc. Ideally, this should be practised at least daily.

5. HYPNOSIS — Works in part by diverting patients' attention away from the discomfort. One plausible theory is that hypnosis bypasses the conscious "logical" mind. At the subconscious level, the patient is open to suggestions which the mind accepts as true. It may also stimulate the release of endorphins — the body's natural painkilling chemicals in the brain.

In major industrial countries, acute pain affects 50% of the population; chronic pain affects about 30% of the population.

It should be noted that smokers experience twice as much pain as nonsmokers.

— submitted by Ollie Waverick
Surrey, B.C.

WAFFLES WITH IMAGINATION

Waffles are neither a pancake nor a crepe, but a cousin of both, cooked in its own exclusive pan — a waffle iron. They may be served for breakfast, lunch or an evening supper — let your imagination guide you to different flavour combinations, sweet or savory — sweet as a dessert and savory as a main course.

APRICOT PRUNE WAFFLES WITH CHOPPED NUTS

2 cups	all purpose flour
1 tbsp	baking powder
¼ tsp	salt
3 tbsp	sugar
2 large	eggs, separated
1/3 cup	butter or margarine, melted
1 2/3 cups	2% milk
1/3 cup	chopped dried apricots
16 tsp	chopped dried prunes
	finely chopped nuts, divided

In a large bowl, combine flour, baking powder, salt and sugar; mix well.

In a small bowl, whisk together egg yolks, melted butter and milk; add to dry ingredients; mix only until just smooth. Beat egg whites until stiff but not dry; fold into batter along with dried fruits.

To cook each waffle, sprinkle 2 tsp (10 ml) of finely chopped nuts over the preheated and greased waffle grids; pour batter over nuts; close waffle maker; cook in your usual manner.

Serve warm, sprinkled with icing sugar.

————————

CHEESE'N CORN WAFFLES

2 cups	all purpose flour
4 tsp	baking powder
¼ tsp	salt
½ tsp	crushed thyme leaves
3 large	eggs separated
3 tbsp	melted butter or margarine
1¼ cup	2% milk
1 cup	grated "old" cheddar cheese
6 tbsp	cooked corn

In a large bowl, combine flour, baking powder, salt and thyme leaves; mix well.

In a small bowl, whisk together egg yolks, melted butter and milk; add to dry ingredients; mix only until just smooth. Beat egg whites until stiff but not dry; fold into batter with cheese and corn.

Ladle batter onto heated and greased waffle griddle; cook in your usual manner.

Serve warm at lunch with bacon slices and tomato garnish.

————————

WHOLE WHEAT WITH SALMON WAFFLES

1 cup	all purpose flour
1 cup	whole wheat flour
1 tbsp	baking powder
¾ tsp	salt
1 tsp	dry dill weed
2 large	eggs, separated
1 2/3 cups	2% milk
4 tbsp	melted butter or margarine
2 tbsp	minced onion
½ cup	drained flaked, thinned or fresh salmon

In a medium bowl, combine flours, baking powder, salt, sugar and dill weed; mix well.

In a small bowl, whisk together egg yolks, milk, melted butter and minced onion, add to dry ingredients; mix only until just smooth. Beat egg whites until stiff but not dry; fold into batter with flaked salmon.

Ladle batter onto heated and greased waffle griddle. Cook in your usual manner. Serve warm with a spoonful of warm tartar sauce on top.

— submitted by Ollia Waverick
Surrey, B.C.

ГРОМАДСЬКА ХРОНІКА

80-ЛІТТЯ ОЛЬГИ МІЛАЩУК

МОНТРЕАЛЬ, КВЕБЕК

Приятельки і членки Союзу Українок Канади відділу ім. Доньки Українки в Монтреалі 6-го липня цього року влаштували милу несподіванку пані Ользі Мілащук з нагоди дня народження.

Присутніх було понад 30 осіб. Ольга з мужем Константином прибула до Канади з Бельгії по другій світовій війні і з того часу постійно проживає в Монтреалі. По прибутті в скорому часі вони вписалися в члени громади катедри Св. Софії, Братства Християнського Милосердя та Леґіону ім. Мазепи. Ольга вписалася до жіночої організації Союзу Українок Канади.

Від початку прибуття в Канаду Ольга і її муж були жертвенними і працьовитими членами церкви і других організацій, що є при Катедрі Св. Софії. У 1992-му році Ольга залишилась вдовою. По смерті мужа Ольга стала більш активною. При катедрі Св. Софії належить до сестричного комітету, довший час була секретаркою Братства Християнського Милосердя, відвідує хворих в приватних домах і в лікарнях.

Живучи в українській резиденції, пані Ольга приймає активну участь в роботі комітету резиденції. Вона є не лише прикладом своєї жертвенності, але й доброю порадницею для багатьох приятелів і знайомих.

Несподіване свято 80-ліття, яке організувала панна Оля Дерій з допомогою інших, пройшло мило і радісно. По смачному обіді і проспіванні многоліття ювілятці присутні ще довго жартували, згадували давні часи свого перебування в Німеччині, Бельгії та Канаді.

На закінчення ювілятка щиросердечно подякувала організаторам та всім присутнім за таку незвичайну несподіванку та подарувала на прес. фонд „Променя" 70.00 дол. Вона є постійним читачем і довголітнім передплатником „Променя".

Присутня

— Ти знаєш, що таке щастя? —
В Росинки Квітка спитала.
— Напевне його не знаєш:
Живеш на землі так мало.
Скотилась Росинка — дзень:
— Я знаю, що таке щастя,
Бо я зустрічаю день.

Людмила Ромась
13 років

РОЗМОВА

Горобець пита Сороки:
— Де кума літала?
— А я зовсім не літала, —
та відповідала.
— Що ж ти поробляла?
— Діток годувала.

Люда Ромась
11 років

ВІСТІ З ОНТАРІЙСЬКОГО ЛОНДОНУ

Минулися відпочинкоі місяці липень-серпень і відділ відновив працю місячними зборами 7.IX.93 р. Обговорювали біжучі справи, приділивши найбільше уваги осінньому базареві, який відбудеться у першу суботу листопада місяця. Час летить скоро, тому й підготовку до базару вже розпочали.

До нашого відділу звернувся листовно жіночий відділ при полтавському Краєзнавчому Музеї з проханням допомогти фінансово і одягом сироті-студентці Полтавського Державного Педінституту. Після загального обговорення всі погодилися асигнувати фінанси через збірку, яка вже переводиться. Посилка з одягом вислана 15.IX.

Група членок начолі з головою Галиною Володченко 14.VIII ц. р. завітали до пані Параскеви Тищенко, щоб привітати її з 95-літтям. Китицю квітів і скромний подарунок від присутніх вручила Галина Володченко, а кожна з нас особисто побажала нашій найстаршій членці міцного здоров'я. Минув післяобідний час за чашкою чаю, солодощами і спогадами про наші перші організаційні роки в Лондоні. На кінець проспівали многоліття пані Тищенко.

19.IX відділ Кн. Ольги разом з церковною управою жалібними сходинами відзначили 60-ліття штучно створеного великого голоду 1932-33 рр. на Україні. Панахиду за померлих з голоду чоловіків, жінок і дітей відслужив о. Володимир, співав церковний хор, дириґент Віра Олійник. З прапорами перетягнутими чорною стрічкою стояли голова громади і голова відділу, свічки тримали вівтарні хлопчики та два юнаки ОДУМ'у. В багатьох були сльози на очах, бо майже кожен з присутніх втратив когось з родичів у ті страшні роки, в роки коли добірне збіжжя гнулося до землі, а по вулицях лежали трупи померлих, яких не було кому підбирати.

Жалібні сходини в церковній залі відкрив голова громади Микола Кошман. Після Молитви мовчанкою вшанували померлих. Після скромної перекуски слово про заплянований згори штучний голод прочитала Віра Новицька. Уривок з книги „Великий голод на Україні 1932-33 рр." прочитала Вікторія Калюжна.

Молитвою і загальним співом „Вічна пам'ять" закінчили наші скромні жалібні сходини. Вічна пам'ять мільйонам безіменних, на устах яких останніми словами було „дайте крихітку хліба"...!

Ніна Кузьменко

КОНФЕРЕНЦІЯ СУС МАНІТОБИ

Група учасників в конференції, Вінніпег, 23-го жовтня 1993 року.

ГАРБУЗ

Ходить гарбуз по городу,
питається свого роду:
— Ой, чи живі, чи здорові
всі родичі гарбузові?

Обізвалась жовта диня —
гарбузова господиня:
— Іще живі, ще здорові
всі родичі гарбузові!

Обізвались огірочки —
гарбузові сини й дочки:
— Іще живі, ще здорові
всі родичі гарбузові.

Обізвалась бараболя,
а за нею і квасоля:
— Іще живі, ще здорові
всі родичі гарбузові.

Обізвалась морковиця —
гарбузова сестриця:
— Іще живі, ще здорові
всі родичі гарбузові.

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

(Перший відділ СУК ім. Ольги Кобилянської в пам'ять своїх покійних членок прислав 500.00 дол. на журнал „Промінь". Щира подяка відділові ім. Ольги Кобилянської в Саскатуні. Щира подяка невтомній референтці „Променя" Марії Дорош за її велику посвяту. Продовжуємо листу жертводавців поодиноких членок відділу, відділу ТУС в Саскатуні та окремих жертводавців. Редакція).

ЗБІРКА НА „ПРОМІНЬ" ВІД ПЕРШОГО ВІДДІЛУ СУК

(Продовження з попереднього числа)

У пам'ять моїх родичів бл. п. **Прокопа** і бл. п. **Анни Загарії, братів, сестер,** тата бл. п. **Тимофія Холода** замість вінків на могили даруєм $70.00 на „Промінь". *Анна і Андрій Холод*

В пам'ять мого дорогого мужа бл. п. **Михайла** замість квітів на могилу дарую на „Промінь" $10.00. *Дружина Марта Лазарович*

В пам'ять мого дорогого мужа бл. п. **Олекси,** котрий відійшов у вічність 22 грудня 1983 р., замість квітів на могилу дарую на „Промінь" $25.00. *Дружина Марія Лабач*

Як нев'янучий вінок у світлу пам'ять мужа бл. п. д-ра **Дмитра І. Кіндрачука,** родичів бл. п. **Варвари** і бл. п. **Михайла Павлюка** дарую $25.00 на „Промінь" замість квітів на могили. *Єлисавета Кіндрачук з родиною*

В пам'ять мого дорогого мужа бл. п. **Стефана** дарую $50.00 замість квітів на могилу. *Дружина Михаліна Лемко*

Як нев'янучі вінки у світлу незабутню пам'ять родичів бл. п. **Анни і Івана Барбилюк, бл. п. Марії і Миколи Добні,** даруєм $50.00 на „Промінь" замість квітів на їх могили. *Василина і Михайло Добні*

Як нев'янучі вінки у світлу пам'ять бабуні і дідуня, бл. п. **Марії і Миколи Середюка** дарую на „Промінь" $20.00. *Онука Оля Дверничук*

В пам'ять за померші родини: бл. п. **Войціхівських,** бл. п. **Дженджери,** бл. п. **Папіш,** як вінки на могили дарую $50.00 на „Промінь". *Анна Папіш*

У пам'ять моїх дорогих родичів бл. п. **Катерини і Олекси Михайлюка** замість вінків на їх могили дарую $20.00 на „Промінь". *Донька Вікторія Балон.*

Як нев'янучі вінки у світлу пам'ять мужа бл. п. **Михайла** і дітей бл. п. **Миколи,** бл. п. **Петра,** родичів бл. п. **Розалії** і бл. п. **Миколи Чуй,** бл. п. **Розалії** і бл. п. **Івана Зубяка,** дарую $25.00 на „Промінь". *Анна Чуй з родиною*

У незабутню пам'ять дорогих дідуня і бабуні бл. п. **Григорія** і бл. п. **Катерини Чимборик** замість квітів на могили дарую $25.00 на „Промінь". *Онука Анна Гнатюк*

В світлу пам'ять бл. п. мого **дорого мужа і моїх родичів** дарую $100.00 на „Промінь" замість квітів на могили. *Наталя Дептух*

В болючу і незабутню пам'ять мого дорогого мужа бл. п. **Григорія,** родичів бл. п. **Івана** і бл. п. **Ольги Ганущак,** бл. п. Івана і бл. п. **Олени Кріпкий,** замість квітів на могили дарую $100.00 на „Промінь". Вічна Їм Пам'ять.
Дружина і дочка Єлисавета Кріпкі

В пам'ять дорогої мами бл. п. **Катерини Ягольницької** замість квітів на могилу дарую $20.00 на „Промінь". *Донька Віра Вебстер з родиною*

Як нев'янучий вінок на могилу бл. п. **Василя Заболотного** дарую $10.00 на „Промінь". *Сестра Стефанія Неділенка*

Як нев'янучі вінки в пам'ять бл. п. мужа д-ра **Михайла І. Кіндрачука,** бл. п. тата **Леся Бойчука** і бл. п. мами **Анни Бойчук** дарую на „Промінь $25.00.
Донька Марія Кіндрачук з родиною

У болючу і незабутню пам'ять дорогого мужа бл. п. **Миколи** замість квітів на могилу дарую $20.00 на „Промінь". *Дружина Кароля Завидюк*

У болючу і незабутню пам'ять дорогого мужа бл. п. **Михайла** замість квітів на могилу дарую $20.00 на „Промінь". *Дружина Анна Гарасимчук*

Як нев'янучий вінок на могилу бл. п. **Галини Зазиленчук** дарую $20.00 на „Промінь" замість квітів на могилу покійної. *Муж Іван Зазиленчук*

У пам'ять моїх дорогих родичів бл. п. мами **Парані** і бл. п. тата **Володимира Войціховського** замість вінків на їх могили дарую $25.00 на „Промінь".
Донька Вікторія Ференець з родиною

В незабутню пам'ять дорогих родичів бл. п. **Марії** і бл. п. **Федька Токарика, братів і сестер** замість квітів на могили дарую $10.00 на „Промінь".
Донька Михайліна Симчич

У незабутню пам'ять наших родичів бл. п. **Василя і Анни Гавриш,** котрі упокоїлися (батько 13 листопада 1928 р., мама 5 жовтня 1965 р.), та бл. п. **Антона** і **Анастазії Марковські,** котрі упокоїлися (батько 7 липня 1947 р., мама 25 грудня 1965 року) шлемо пожертву на журнал „Промінь" в сумі $25.00. Покійним Родичам „Вічная Пам'ять! *Ольга і Никола Гавриш.*

У болючу і незабутню пам'ять дорогого сина бл. п. **Тараса Михайла** замість квітів на могилу даруєм $30.00 на „Промінь".
Родичі Розалія і Михайло Кирилбчук,
дружина Кармел, сестра Джулі Шигол з родиною.

У незабутню пам'ять мужа бл. п. **Романа** замість квітів на могилу дарую $20.00 на „Промінь". *Дружина Петруня Чимборик.*

Нев'янучі вінки у пам'ять мами бл. п. **Марії Голубець** і брата бл. п. **Едварда Голубця** дарую $15.00 на „Промінь".

Сестра Ольга і донька з мужом Іваном Левицьким.

Нев'янучі вінки у світлу незабутню пам'ять **дорогих родичів даруєм** $20.00 на „Промінь". *Анна і Юрій Ріпак.*

Нев'янучі вінки у світлу незабутню пам'ять дорогих родичів бл. п. **Івана і Анни Залещук,** бл. п. **Стефана і Юстини Папіш** даруєм $50.00 на „Промінь".

Нев'янучі вінки у світлу пам'ять **родини** дарую $50.00 на „Промінь".
Марія Гарбус.

У болючу і незабутню пам'ять мого дорогого мужа **Веслого,** родичів бл. п. **Євдокії** і бл. п. **Михайла Виликочий** дарую $25.00 на „Промінь". *Катерина Панґрас.*

У незабутню пам'ять дорогої мами бл. п. **Теодори** замість вінка на могилу дарую $50.00 на „Промінь". *Донька Софія Строкін.*

У пам'ять моїх дорогих родичів бл. п. **Йосифа** і бл. п. **Марії Козак** замість квітів на могили дарую $10.00 на „Промінь". *Донька Антося Горачек.*

В пам'ять дорогого незабутнього тата бл. п. **Василя Дутчака** замість квітів на могилу дарую $20.00 на „Промінь". *Донька Ольга Вахняк з родиною.*

В пам'ять **покійних** даруємо $25.00 на журнал „Промінь".
Степан і Анна Кузьма.

Нев'янучі вінки у світлу пам'ять родичів бл. п. **Ксені і Олекси Гладого** і бл. п. **Еви і Василя Бокшован** даруєм $10.00 на „Промінь". *Ольга і Павло Бокшован.*

У пам'ять мого чоловіка **Петра,** сестри **Марії,** братової **Доці,** братів моїх: **Якова, Дмитра, Михайла, Юрка,** шваґра **Василя і всієї моєї родини і чоловіка мого** дарую $25.00 на журнал „Промінь" як букет квіточок на їх могили. Спочивайте всі з Богом. Вічна Вам Пам'ять! *Анна Семко.*

В пам'ять наших дорогих незабутніх **родичів** замість вінків на могили даруєм $100.00 на „Промінь". *Докія і Володимир Рик.*

В пам'ять дорогого незабутнього мужа бл. п. **Миколи,** дорогого сина бл. п. **Ричарда** замість квітів на могили дарую $25.00 на „Промінь". *Дружина Докія Кусий.*

Українські Православні мужчини (ТУС) у пам'ять **покійних** дарують $200.00 на „Промінь". *Саскатун.*

У пам'ять мого дорогого незабутнього мужа бл. п. **Івана** замість квітів на могилу дарую $25.00 на „Промінь". *Дружина Катерина Костик.*

Як нев'янучі вінки у світлу пам'ять **родини** дарую $25.00 на „Промінь". *Анна Федейко.*

У світлу незабутню пам'ять дорогих родичів бл. п. **Марії** і бл. п. **Гната Левченка** дарує $20.00 на „Промінь" замість квітів на їх могили. *Донька добр. Удод.*

У пам'ять дорогого незабутнього тата бл. п. **Йосифа Войціхівського** замість квітів на могилу дарую $ 10.00 на „Промінь". *Донька Анна Михайлюк.*

В пам'ять дорогого незабутнього мужа бл. п. **Івана** замість квітів на могилу дарую $20.00 на „Промінь". *Дружина Марія Михайлюк.*

Союз Українок Канади ім. Ольги Кобилянської в пам'ять покійних дарує $500.00 на „Промінь". *Саскатун.*

БЛ. П. АНДРІЙ ГАВРИШ

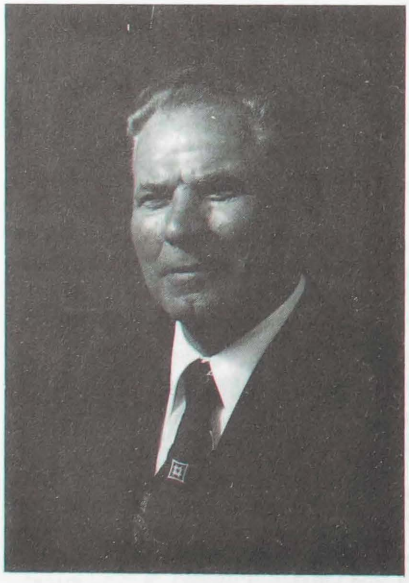

У пам'ять мого дорогого незабутнього мужа бл. п. **Андрія** замість квітів на могилу дарую $100.00 на „Промінь".

Дружина, Михайліна Гавриш.

Замість квітів на могилу мого дорогого мужа бл. п. **Василія Матійовського,** який відійшов у вічність 1977 р., даруємо $10.00 на журнал „Промінь" як нев'янучий вінок на його могилу.

Вічна йому пам'ять!

Дружина Анна з родиною

У ДВАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ УПОКОЄННЯ

Ранком, 27-го жовтня 1973 р. померла в Оттаві віддана мати, бабуня, робітниця церковно-громадської ниви, бл. п. **Павлина Левчук-Світуха.**

Народилась на Холмщині в родині Архіпресвітера о. Івана Левчука, останнього адміністратора Холмщини і Підляшшя, та матері Надії Ференцевич. Здобула звання учительки, учителювала в Почаєві, а відтак в Угорську. В 1950 р. з родиною прибули до Монтреалю, і там вона завжди працювала при Катедрі Св. Софії.

В 1966-му році родина виїхала до Оттави, і тут вона включилась у працю при церкві. Померла, залишаючи в смутку близьку і дальшу родину та знайомих.

У 20-ту річницю упокоєння згадаймо її у молитвах, вічна їй пам'ять і блаженний спокій.

Галина Михальчук — дочка з родиною.

БЛ. П. ОЛЬГА ДОЛИНЧУК

У незабутню пам'ять нашої дорогої мами і баби **Ольги Долинчук,** яка упокоїлась 29-го жовтня 1992 р., даруємо $50.00 на журнал „Промінь".

Наша люба мама цінила „Промінь" і завжди читала його. Ми завжди шанували і любили маму, пам'ять про неї на завжди залишиться з нами!

Дочка Галя і зять Ігор Майба з родиною.

БЛ. П. ЄЛИСАВЕТА ПРОКІПЧУК

ЕДМОНТОН, АЛТА.

В понеділок 19-го липня 1993 р. після довшої недуги упокоїлася в Бозі бл. п. Єлисавета Прокіпчук з дому Олійник, проживши 62 роки.

Єлисавета народилася в Вінніпеґу, дочка Пилипа й Анни Олійник з дому Фіцич.

Вищу освіту здобула у Вінніпезі, була абсольвентом Манітобського Університету. Працювала у шпиталях у Вінніпезі та Едмонтоні, як дієтка (dietition).

В 1960 році у Вінніпезі вийшла заміж за Івана Прокіпчука, сина Михайла і Марії Прокіпчук. Батько Марії Колодрупський, народився у Вайта, Ман.

В 1962 році Іван і Єлисавета переїхали на сталий побут до Едмонтону.

Єлисавета належала до різних по фаху професійних товариств. Від студентських років включилася в українські організації, та ціле своє життя йшла слідами науки своїх батьків „любити свій народ та вірно служити йому".

Єлисавета була взірцева секретарка, вона любила секретарювати. В Союзі Української Молоді Канади СУМК — була першою секретаркою відділу ім. Ів. Мазепи в році 1952.

1953-1956 була секретаркою Манітобської Управи СУМК.

1956-1958 була секретаркою Ради Української Молоді Канади при президії КУК. В Катедральному хорі Пресв. Тройці секретарювала 10 років. В 1960 р. — перша секретарка жіночого Товариства при Колеґії Св. Андрея.

В Катедрі Св. Івана в Едмонтоні була довголітною секретаркою, також співала в Катедральному хорі.

У відділі Союзу Українок при Катедрі Св. Івана займала різні пости. Секретарювала в Провінційній Управі СУК та в Централі Союзу 1975 — 1984.

Похоронні відправи

В Едмонтоні панахиду відслужили прот. С. Семотюк і свящ. А. Ярмусь в четвер, 22-го липня 1993 р. у Катедрі Св. Івана в присутності ВПреосв. Архиєпископа Івана. Панахиду співав Катедральний хор під проводом Лесі Чумер.

Після панахиди була поминальна перекуска з короткою програмою. Слова співчуття висловили такі особи: Надія Боднар від відділу Союзу при Катедрі Св. Івана; Анастасія Сенів від Музейного Комітету; Омелян Єринюк від Катедральної Управи Св. Івана; Леся Чумер від управи та членів Катедрального Хору; Розалія Карп'як від імені родини висловила подяки.

У Вінніпезі похоронна відправа відбулася 26-го липня 1993 р. в Катедрі Пресв. Тройці, як відслужив прот. Д. Лучак.

Членки Союзу творили почесну варту з свічками, як в Едмонтоні, так і в Вінніпезі.

Похоронено бл. п. Єлисавету на цвинтарі „Ґлен Іден".

Поминальний обід і програма по похороні була в авдиторії Катедри, і господарем був д-р Ігор Майба.

З поминальним словом виступали: д-р Сергій Радчук в імені Управи і членства Катедральної Громади Пресв. Тройці; Анна Фіґус-Ралько з'ясувала заслуги покійної Єлисавети з молодих літ у Вінніпезі; добр. Юстина Лучак говорила про вклад покійної в громадське життя Едмонтону; Соня Бейзик, в імені Центральної Управи Союзу Українок Канади; Петруся Марущак, як хрещенна покійної, висловила подяку від родини та підкреслила, що покійна була ідеальною людиною для наслідування; д-р Петро Кондра від Колеґії Св. Андрея.

На сороковий день упокоєння бл. п. Єлисавети була відслужена панахида в п'ятницю, 27-го серпня, в Катедрі Св. Івана в Едмонтоні, яку відправив прот. С. Семотюк.

В смутку покійна залишила мужа Івана та сестру Ольгу з мужем Іваном Шеленбурґ.

Відійшла у вічність людина щирого серця та національної свідомомости.

Тож нехай Канадська земля буде їй легкою. А добра пам'ять про неї назавжди залишиться серед рідних та друзів. Вічна Їй Пам'ять!

Анна Фіґус-Ралько

* * *

ПОДЯКА

Оцим складаю щиру подяку всім священикам за відвідування покійної в час їй хорування та за похоронні відправи.

Щира подяка труноносцям в Едмонтоні та у Вінніпезі.

Щира подяка всім дякам, хористам та диригентам.

Щира подяка членкам Союзу Українок за приготування поминальних перекусок.

Щиро дякую всім за молитви, за вислови співчуття, за квіти та пожертви в пам'ять покійної Єлисавети.

Дякую всім тим, хто в будь-який спосіб допомагав мені в час мого горя.

Нехай Милостивий Господь винагородить Вас сторицею!

Жертвую 100.00 долярів на пресовий фонд „Променя".

муж Іван Прокіпчук

БЛ. П. АНАСТАСІЯ ТИМОШУК
СТ. КЕТЕРИНС, ОНТ.

В суботу 6-го березня 1993 р. в лікарні міста Ст. Кетеринс, Онтаріо, упокоїлася бл. п. Анастасія Тимошук з дому Семенюк, проживши 89 років.

Покійна Анастасія родом з Волині, народилась вона 12-го березня 1904 року в селі Мировичі, Туриівської волості, Ковельського повіту. Батьки Омелян і Ярина Семенюки це з дідапрадіда родина хліборобів, якими колись гордилась Волинська земля, багата на врожайний чорнозем. В 1926 році Анастасія одружилася з Адамом Тимошуком і Всевишній поблагословив цю родину чотирма діточками, а саме: дочкою Валентиною, синами Віталієм, Іваном та Матвійком. Нелегко було вижити збільшеній родині Тимошуків на рідній Волинській землі й вони в 1938 році, шукаючи кращої долі, виїхали в Канаду, де поселилися на фармі в околиці Бела-Брук в Саскачевані.

Початки їх поселення на цій фармі не були легкими. Тяжкою працею всієї родини, а в цім малолітнім діточкам, доводилося розпочинати фармерування, щоб забезпечити собі хліб щоденний. Всежтаки ця родина по кількох роках тяжкого труду вросла вже в канадський грунт досить міцно. Покійна мама Анастасія була душею цієї працелюбної родини. В 1945 році вони пересилилися на більшу й кращу фарму в Портедж-ля-Прері, недалеко Вінніпеґу. На цій 250 акровій фармі покійна Анастасія з мужем Адамом та діточками (вже було їх п'ятеро) прожили 12 років, і в цій праці душею була бл. п. Анастасія.

Нарешті прийшов час відпруження від фармерських турбот: сини пішли на навчання до університету, а покійна Анастасія з мужем Адамом та дочками в 1958 році пересилилися до Ст.

Кетеринс, Онтаріо. Перебуваючи на заході Канади, родина Тимошуків була активним членом української православної церкви, а оселившись в Ст. Катеринс вона включилась в життя церковної громади Св. Юрія Переможця. Бл. п. Анастасія була членкинею відділу СУК ім. Лесі Українки та членом клюбу сеньйорів „Калина", який вона очолювала 2 роки. Діти великої ордини Тимошуків, набувши високу освіту й належне знання, залишили родинне гніздо, подружились і заснували свої родини. Дочка Євгенія проживає в Торонто, а найстарша Валентина, до речі, була дуже активною членкою церковної гроамди Св. Юрія Переможця, останніми роками проживала спільно з мамою Анастасією, опікуючись нею до її упокоєння.

Згадуючи про життєвий шлях покійної Анастасії, згадаймо й це, що її муж бл. п. Адам упокоївся в 1974 році в Ст. Кетеринс, а покійну Анастасію похоронено в спільнім гробі з покійним мужем Адамом на Ст. Кетеринським цвинтарі Вікторія Лон. Життєву путь, яку бл. п. Анастасія і бл. п. Адам спільно розпочали в 1926 році в далеких Мировичах на Волині, закінчили в Ст. Кетеринс, в Канаді. Нелегка була ця їх життєва дорога, але пройшли вони цих 48 років чесно, не сплямивши свого українського роду!

Чин похорону бл. п. Анастасії відслужив о. Григорій Мельник в церкві Св. Юрія Переможця з участю церковного хору під керуванням Андрія Бурака. Крім родини, багато учасників похорону прибули в Божий храм, аби в останнє вшанувати й попрощати покійну Анастасію. Після похорону в парафіяльній залі був організований поминальний обід жінками відділу СУК ім. Лесі Українки під керівництвом Марії Макаренко, голови згаданого відділу. Тут жінки належно вшанували свою колишню членкиню відділу, теплим словом згадали покійну. Від парафіяльної управи попрощав покійну Анастасію Микола Валєр, висловив співчуття великій родині Тимошуків. Бл. п. Анастасія залишила дві дочки, Валентину та Євгенію; двох синів Віталія та Івана з невістками Галиною й Любою; вісім внуків та два правнуки. Згадаймо й це, що вшановуючи пам'ять покійної Анастасії, зібрано 750.00 дол. на „Поміч Україні" які переслано по призначенні через Консисторію УПЦК, та на церкву Св. Юрія Переможця в Ст. Кетеринс 225.00 дол. Нехай Всевишній оселить душу спочилої Анастасії в Царстві Небеснім а пам'ять про неї буде назавжди з нами.

Вічна Її пам'ять!

Микола Валєр

P.S. На журнал „Промінь" присилаю 200.00 дол.

БЛ. П. ОЛЯ ВІННИЧУК
ЛОНДОН, ОНТАРІО.

2-го липня 1993 року після боротьби з невблаганою хворобою відійшла у вічність сл. п. Оля Вінничук (Суходольська), проживши 62 роки.

Народилася Оля на Волині в родині, де було два брати і сім сестер. У вихрі другої світової війни родина перший раз залишає рідну хату на Волині і поселюється в маленькому містечку на т. зв. „відзисканих землях". Навали „визволителів" загнали родину в польський табір, де Олі довилося тяжко працювати аж поки в 1949 р. бабуся, яка проживала в Західній Німеччині, через Червоний Хрест вирвала родину Суходольських на волю.

Поселюється родина близько м. Дюсельдорф. В 1951 р. Оля одружується з Іваном Вінничуком і виїжджає до Канади. Короткий час проживали близько м. Лондону, а знайшовши працю в Лондоні поселяються тут на постійно.

Від 1956 і до 1988 р. Оля працює біля стерилізаторів у лікарні „Вікторія". Добра дружина, мама і бабуся, працьовита в громаді і відділі Союзу Українок Канади, покійна Оля була шанована не лише серед українців, а й колеґами по праці.

Похоронні відправи відслужив прот. Віталій Метулинський (о. Кушнир був відсутній в цей час) в переповненому похоронному заведенні і в церкві. Співав церковний хор під дириґентурою Віри Олійник. Довга валка авт супроводжала домовину з тілом Покійної на місце вічного спо-

чинку на українській дільниці кладовища Mount Pleasant.

За похоронну тризну відповідали членки відділу з головою Галиною Володченко на чолі. Господарем був зять Анатолій Терентіїв. Ковтаючи сльози, Анатолій з пошаною і любов'ю говорив про свою покійну тещу, яка всі роки була доброю порадницею для нього, доні Марусі і внуків Олекси і Наді, яких дуже любила.

Співчуття родині склали Л. Олексієнко, П. Гах, М. Співак, О. Блошинський і Г. Володченко. Анатолій подякував прот. Віталієві за тепле слово про Покійну і за похоронні відправи, хорові з диригентом Вірою Олійник за спів, жінкам відділу і друзям та кумам за приготування тризни, сестрі Ванді, яка прибула з Німеччини доглянути хвору Олю, особам, які склали пожертви на добродійні цілі, квіти чи співчуття. Всім хто розділив цю тяжку втрату разом з родиною — щире спасибі.

Покійна залишила мужа Івана, доню Марусю Терентіїв з мужем і двома дітьми, шість сестер в Німеччині, двох братів з родинами.

В сороковий день о. Володимир Кушнір відслужив панахиду по покійній Олі. В повному складі співав хор. Разом з родиною молилися присутні за Олю, щоб душа її знайшла місце між праведними. Коротке слово від громади і відділу Союзу Українок Канади сказали Микола Кошман і Галина Володченко. Подякували о. Володимирові, присутнім, хорові, членкам відділу ім. кн. Ольги зять Анатолій і муж Іван. Подяка Л. Олексієнкові за приготування зали для тризни. Молитвою і співом „Вічна пам'ять" закінчили тризну. На бажання родини збірку на пресу перевели А. Гоженко і Л. Койляк і порівно розділили між „Вісником", „Молодою Україною" і „Променем".

Спи спокійно дорога посестро Олю. Пам'ять про тебе буде довго жити серед членок відділу, друзів і всіх, хто тебе знав.

Н. Кузьменко

———————

Наталя Давидовська

ПРОБУДЖЕННЯ

І почую: живе! Відживає таки,
виживає
вістря білої квітки
І мох на корінні сосни.
Ми торкаємось подумки
соком весняним — навзаєм
лиш кристаликом зору,
як можна торкатись весни.

А вгорі коливаються
зграї повітря купчасті.
Я давно б розчинилась
вологим серпанком в котрійсь,
тільки —
раптом не зможу
назад повернутись — припасти
до підніжжя сосни
І лискучого тіла беріз.

О яка це спокуса —
розлущити їхнє мовчання,
І з добутого зерня
засіяти вбогість і тлін.
Подаруй мені, Боже,
оцю неосквернену тайну:
нерозгаданий голос
гіллястих
зітхань-шепотінь

Я не зраджу мовчанню дерев,
не сфальшую,
не вкраду.
Тільки — зором торкнусь,
прочитаю майбутнього зріз
на лататті кори —
неспотворену голосом правду:
чисту краплю живиці,
якою зостанусь колись.

PROMIN PRESS FUND

Our sincere thanks to the following subscribers and friends who have sent in donations to the Promin Press Fund. Wherever possible, we have included donations made through Memorial contributions as well. Your continued support is truly appreciated.

Estate of Warwara Katerynych (Saskatoon)	$2,000.00
Maria Dorosh (Saskatoon)	685.00
U.W.A.C. Olha Kobylianska Branch, Saskatoon	500.00
Estate of John Kushniruk (Elfros, Sask.)	200.00
U.O.M.A., Saskatoon	200.00
Justine Fedeyko (Kelowna)	128.00
Emily Hawrish (Saskatoon)	100.00
Isidore Goresky (White Rock, B.C.)	100.00
Alice Kripki (Saskatoon)	100.00
Alice Udod (Canora, Sask.)	67.00
Mrs. I. Winniczuk (Winnipeg)	60.00
Anne Cholod (Saskatoon)	50.00
Mary Harbus (Saskatoon)	50.00
Anna Popish (Saskatoon)	50.00
P. Swyrydenko (Caledon, Ont.)	50.00
O. Boychuk (Edmonton)	50.00
Louise Wright (Smokey Lake, Alta.)	40.00
Anne Czuy (Saskatoon)	25.00
Mrs. Anne Fedeyko (Saskatoon)	25.00
Victoria Fernets (Saskatoon)	25.00
Anne Hnatiuk (Saskatoon)	25.00
Alice Kindrachuk (Saskatoon)	25.00
Mrs. Kay Kostyk (Saskatoon)	25.00
Mrs. Dorothy Kucer/Adele Danyluk (Saskatoon)	25.00
Mrs. PJ Anne Semko (Saskatoon)	25.00
Mr. Korney (Burlington)	23.00
Halyna Michaelchuk (Ottawa)	20.00
Olga Wachniak (Saskatoon)	20.00
Vera Webster (Saskatoon)	20.00
Caroline Zavediuk (Saskatoon)	20.00
U.W.A.C. Olena Pchilka Branch, Yorkton	20.00
Anne Zenchyshyn (Swan River, Man.)	16.00
Olga Skehar (Winnipeg)	16.00
Z. Bohonos (Winnipeg)	10.00
Antonette Horachek (Saskatoon)	10.00
Peter and Jennie Kuzyk (Leamington, Ont.)	8.00
K. Kieselew (Agassiz, B.C.)	8.00
Lydia Melnyk (Toronto)	8.00
E. Hudyma (Sherwood Park, Alta.)	6.00
Mrs. E. Litwinow (Toronto)	5.00
Mary Humeniuk (Penetanguishene, Ont.)	3.00
Mrs. T. Symchych (Dauphin)	3.00
Mrs. M. Hadway (Dauphin)	3.00
T. Sydorenko (Montreal)	3.00

The above is a list of donations received and processed **by October 22, 1993.** The next listing will include those processed by **November 12, 1993.**

MAGAS MRS L F-6
13331-124 AVE
EDMONTON AB
T5L 3A4

1 Nov, 93

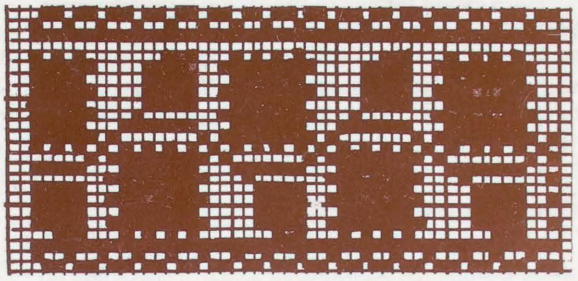

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ
ITEMS THAT MAY BE PURCHASED FROM THE NATIONAL OFFICE UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA

855 BARTON STREET EAST, HAMILTON, ONT. L8L 3B4 (416) 312-4742

РЕЛІГІЙНІ — **ЦІНА**

СВЯТА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ, Прот. д-р І. Стус (FEAST DAYS OF THE ORTHODOX CHURCH) Bilingual 5.00

НАША ВІРА — OUR FAITH — SADOCHOK ..... 12.00 + GST

ІСТОРИЧНІ

ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ (м'ягка обкладинка) 1.00

ПІВСТОЛІТТЯ НА ГРОМАДСЬКІЙ НИВІ, Н. Когуська (A HALF—CENTURY OF SERVICE TO THE COMMUNITY) Bilingual 20.00

НАРИСИ З УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ — 3 томи, С. Стечишин, С. Яременко, В. Ревуцький, І. Кейван (ESSAYS FROM THE UKRAINIAN CULTURE) Bilingual 10.00

UKRAINIAN CANADIANA (English only) 10.00

ЛІТЕРАТУРА

НА ПОШАНУ ЛЕСІ УКРАЇНКИ 5.00

МИСТЕЦТВО

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES (English only) 8.00

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES (Sheets) 2.50

UKRAINIAN WEAVING PATTERNS WITH INSTRUCTIONS by Doris Elizabeth Yanda 25.00

ПРОГРАМИ

НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ, ПІСНІ З НОТАМИ, слова Л. Українки 5.00

ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ НА 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Л. УКРАЇНКИ 10.00

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

П'ЄСИ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ 1.00

ЗБІРНИК ДЛЯ ДІТЕЙ, А. Данилович 5.00

РЕЛІГІЙНІ ПІСНІ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ, П. Пауш 1.00

ДУХОВНІ ПІСНІ 4.00

PROMOTIONAL SUPPLIES

СТАТУТ — CONSTITUTION GST included 5.00

ГИМН — HYMN CASSETTE GST included 10.00

ГРАМОТИ: 25-літ, Почесні, бланки грамот можна висувати роки 1.75, 2.75, 3.00

SMOLOSKYPS 8.00

SPOONS WITH SMOLOSKYP 5.00

HASTY NOTES AND ENVELOPES WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... Doz. 3.00

PLACE CARDS WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... 50 cards 10.00

SERVIETTES WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... 100 for 5.50

POST CARDS: St. Volodymyr, St. Olha, St. Volodymyr and St. Olha ..... each 0.50

VIDEO CASSETTE: VCR 100th ANNIVERSARY UKRAINIAN WOMEN'S MOVEMENT Part I English only 20.00

Kurelek HASTY NOTES GST included 7.95

SET OF 20 PYSANKY CARDS GST included .... set 10.00

POSTAGE AND HANDLING EXTRA